

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET ·

N:r 47 (778).

LÖRDAGEN DEN 23 NOVEMBER 1901.

14:DE ÅRG.

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR: IDUN KR. 6:— IDUNS PRAKTUPPLAGA > 8:— IDUNS MODETIDN. MED PL. > 5:— IDUNS MODETIDN. UTAN PL. > 3:—	UTGIFNINGSTID: HVARJE LÖRDAG. LÖSNUMMERPRIS: 10 ÖRE.	REDAKTÖR OCH UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG TRÄFFAS SÄKRAST KL. 2—3. REDAKTIONSSEKR.: JOHAN NORDLING.	BYRÅ OCH EXPEDITION: KLARA S. KYRKO GATA 16, 1 TR. ÖPPEN KL. 10—5. ALLM. TEL. 6147. RIKS 1646.	KOMMISSIONÄRER ANTAGAS ÖFVER HELA LANDET PÅ ALL- DELES SÄRSKILDT FÖRMÅNL. VILLKOR. STOCKHOLM IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI.
--	--	---	---	---

AUGUST MALMSTRÖMS EFTERLÄMNAD STORA OLJEMÅLNING »BRÅVALLA SLAG», NU UTSTÄLLD Å KONSTNÄRSHUSET I STOCKHOLM.

»BRÅVALLA SLAG».

MI MÖTTES HÄROM dagen af en pikant syn, då vi oinbudna och snart sagdt genom stängda dörrar gingo upp för de mattbelagda trapporna i Konstnärshusets vestibuler och utan någon sorts anmälning via livréklädd neger stego på i utställningssalen.

Belysta af det kraftiga takljuset, lågo tvärs öfver golfvet två jättedukar med hela knippen af kämpande vikingagestalter och i hautrelief öfver desamma två kvinnliga, som det föreföll, tjänsteandar, i full fart med att medels våta trasor befria konstverken från årsgammalt dam.

Att de så nitiskt arbetande damerna emellertid, trots den något duperande kostymen, ej tillhörde hjälphustrurnas klass, framgick

ögonblickligen af konversationens art och deras rösters mjuka tonfall. Där föllo ord om färgvalörer, perspektiv och ljusverkan, hvilket allt röjde artistnaturerna.

De båda damer, som för tillfället iklädt sig tjänarinneskjolar, voro också de kända målarrinnorna, fröknarna Anna Billing och Clara Löfgren, hvilka ifrigt sysslade med de förberedande arbetena för utställandet af aflidne professor August Malmströms båda dukar »Bråvalla slag», detta af legendens skimmer omstrålade konstverk, som med sitt sedan år tillbaka skönjbara spår efter ett af artistens missmodiga ögonblick och sin af skilda konstutvecklingar påverkade komposition, bär vittne om en konstnärs lifslånga kamp med ett gigantiskt ämne.

Nu sitta de båda dukarne sedan en vecka upphissade på hvar sin vägg i Konstnärshusets

utställningssal, och som komplettering till desamma äro vidfogade de skisser konstnären på förhand gjorde upp, innan han på allvar började bearbeta sitt stoff.

Den äldre duken, som är mindre till formatet än den senare, präglas, trots det heroiska ämnet, af ett visst bredt lugn, hållen som den är i en varmt rödgul ton, och af en påfallande enkelhet i grupperingen. Och det kan icke frångås, att konstnären här funnit det rätta uttrycket för hvad han velat ge. Dessa kämpagestalter lefva verkligen, deras rörelse tolka öfvertygande den gigantiska mankraft och man skulle kunna säga den dödsglädje, hvaraf dessa sagans hjältar besjälades i striden. Kompositionen har med logisk följdriktighet vuxit fram ur mästarens fantasi, man märker intet sökande eller gjordt i figurernas gruppering, ingen lucka i tanke-

gången, och trots sina aldrig fullbordade detaljer är konstverket ovillkorligen ett af Malmströms mest betydande.

Långt mindre lycklig har den senare versionen blifvit. Dessa massor af brottande vikingar kring den hvithårige konung Harald Hildetands dödspräglade gestalt under den oväderstunga himlen, där valkyriorna storma fram mot Valhalls solborg, verka nog så effekfullt, men det är i de flesta fall blott yttre rörelse utan motsvarande inre lif.

Med afsevärd pekuniär uppoffring har Idun fått tillstånd till den i dagsnumret framställda reproduktionen af det märkliga nationella konstverket, åt hvars slutliga fullbordande mästaren aldrig fick tid att ägna sig, innan penseln för alltid föll ur hans hand.

Vår ursprungliga mening hade varit att få afbildade äfven den äldre och mästaren fullt värddiga duken för att bereda en omdömesgill och intresserad publik tillfälle att jämföra de båda konstverken med hvarandra. Tyvärr ha det Malmströmska boets utredningsmän ej ansett sig kunna tillmötesgå våra framställningar i denna riktning, hvarigenom de, enligt vår och mångas oförripliga mening, helt visst gjort konstnärens minne en tvifvelaktig tjänst.

Samtidigt meddela vi äfven en interiör från konstnärens atelier, sådan den tedde sig vid hans frånfalle. Öfver dörren till höger hänger modellen till Kung Heimers harpa. Till vänster synas ett par af hans allra sista verk med motiv från den barnavärld, som han så högt älskade, samt en fik af »Brävalla slag».

AMERIKANSKA HEM OCH SVENSKA.

VID GENOMLÄSANDET af Iduns frågoafdelning för den 7 september d. å. fästes min uppmärksamhet särskildt vid frågan n:r 577. »Talangfull och bildad landsfru» begär däri råd, huru hon skall inrätta sitt hem, så att det kan skötas utan de dyra och otillfredsställande tjänarne, eller med blott en sådan. Vidare nämner hon, att hon hört omtalas, huru i England och Amerika stora familjer kunna reda sig med blott en tjänarinna. — Frågan har hos mig väckt lusten att i Idun få gifva en jämförande skildring af hemmen i Amerika och Sverige, helst som spörsmål i denna riktning ofta mött mig.

Den stora olikhet, som finnes mellan vårt lands och Amerikas hem och hemlif, baserar sig på långt bort i tiden grundade skiljaktigheter. Man måste härvidlag taga i betraktande olikhet i folk-kynne så väl som i politiska, sociala och klimatiska förhållanden.

De svenska hemmen hafva sedan urminnes tider utbildats och ordnats för att skötas med flere tjänare. I städerna — och ännu mera på landet — äger samma förhållande rum ännu i dag. Gå vi tillbaka i historia och

Vid alla tillfällen då förut Aseptin och Amykos begagnats bör man numera alltid använda F. Pauli's »Antiseptisk Azymol». En stockholmsläkare intygar härom bl. a.: »Sedan mer än ett år tillbaka använder jag i min praktik och till dagligt bruk i hemmet Antiseptisk Azymol och har funnit att detta preparat såsom gurgelvattnet och till tvättning och omslag på sår o. a. tillfälliga yttre skador m. m. är af stort värde samt att ingen af de i handeln förekommande af mig försökta aseptinsorter ens tillnärmelsevis kan komma i jämförelse med »Antiseptisk Azymol». — Den »Antiseptiska Azymolen» säljes på blå 1/2-literflaskor å 1 kr. å apotek, parfym- och speceriaffärer m. fl.

Fin, hvit och fraiche bli hy och hud om man alltid tvättar sig med F. Pauli's AZYMOLTVÅL, som tillverkas under läkarekontroll. F. Pauli's Azymoltvål erhöi guldmedalj London 1899.

AUGUST MALMSTRÖMS ATELIER. ORLING FOTO.

saga, se vi vikingens och odalbondens fruga omgifven af tärnor och trälinnor, så helt och oskiljaktigt bundna till henne, att de, frivilligt eller med tvång, offrades vid hennes dödsbål eller grafhög. Under feodaltiden voro herregods och större gårdar fulla af liftjänare, småsvener, kammartärnor, fatburskvinnor, hjon och tyenden af alla slag. På sjuttonhundratalet kunde den kvinnliga tjänstepersonalen på ett gods uppgå till dussinet och mera; och först ifrån midten af adertonhundratalet kunna vi spåra denna gradvis inträdande inskränkning af tjänarnes antal, den hastiga stegring af löner, den flyttningsoro och jäsning i sinnena, som nu allt mera tilltar och tydligen påvisar, det tiden för stora reformer inom hemfrågan är inne.

Af det ofvan anförda se vi, huru som hos den svenska kvinnan nedärfts principen och uppfattningen att mera vara den styrande, befallande än den, som är den främsta i att handlägga det husliga arbetet. Jag klandrar henne ej — det är traditionelt.

Blicka vi däremot tillbaka till den tid och det folk, som bildade de första New Englandshemmen, få vi strax klafven till, hvarför det amerikanska hemmet kan skötas så enkelt och stilla, ty äfven det är traditionelt. — Allvarlige, faste, beslutsamme män, stilla blida kvinnor landade med »the Mayflower» vid Rodhe Islands kust — där det nuvarande Providence ligger. De ägde den tidens högsta bildning, fördjupad och förädlad genom en grundlig kannedom, en lefvande insikt i Guds heliga ord. Såväl deras föräldrar som de sjelfva hade pröfvats i lidande, fattigdom och förföljelse för sin tro. Henrik VIII, oberäknelig, sedeslös och grym, ständigt vacklande mellan tvänne trosbekännelser, hade konfiskerat deras egendom. Hans dotter, »bloody Mary», lät kattarhålen flamma öfver hela England, och Elisabeth tvingade desse fromme puritaner först att flykta till Holland — Leyden — för att slutligen öfver Atlantens öde vidder hamna vid Nordamerikas kust. De voro i sanning »pilgrimer», modigt mötande okända faror, mödor och umbäranden, blott de fingo dyrka sin Gud så, som de ansågo vara rätt och sant. De voro systrar, dessa matmödrar och tjänarinnor, och, förenade genom samma lidande, samma tro, samma hopp, blefvo de

det ock under nybyggarelifvets hårda arbete. Det är med djup pietet och entusiasm, som New-Engländeren talar om dessa sina förfäder; och att räkna sin härstamning »from the pilgrims» gäller i det för aristokrati svaga Amerika mera än äfven de mest glänsande europeiska anor. Genom deras tillvaros sorl och brus, under valkampanjens hetta, affärlifvets eggelser, rikedomens frestelser och förvekligande inflytande går dock hos dessa ättlingar ett puritanskt drag af mod, sanning och arbetskarlek, af enkla seder, vördnad för gammal häfd och en stark solidaritetskänsla för hem och familj som en bevarande kraft. »The old homestead», där kanske farfar eller far sprungit som en barfotad farmarpojke, är en evigt grön, fridfull plats i deras minne. Hör dem sjunga sitt »home, sweet home» och i skolen tycka, att dess eko återljuder från de förste nybyggarnes okända hvorlorum.

Den svenska kvinnan har nordgermanens hela drömmande fantasirika och djupt känande anläggning. Hon gifver efter för stämningar, hon tänker mycket, som aldrig får lif i handling.

Nordamerikanskan däremot har denna britternas skarpa, exakta blick för förhållanden, en medfödd förmåga att fatta fakta och konsekvenser. De så att säga se tingens kontur, där vi däremot mera se färgskiftningar, skuggor och dagrar. I detta afseende synes det, som om svenskan och nordamerikanskan utgjorde antipoderna i den germanska skalan.

I politiskt och socialt hänseende är skillnaden märkbar. Det lilla välordnade, royalistiska Sverige, med dess urgamla uppfattning af rang och värdigheter, dess betitlade ämbeten, kårer och stater, dess adel och fideikommissar samt den egard och hänsyn det måste taga till grannländer och europeisk uppfattning, tyckes mig lik en äldre dam, som styr sitt hus efter gammal regime och gör les honneurs med hjärtlig och värdig gästfrihet. I hennes hälsning finnes något fint, behagligt och nobelt.

Amerika däremot, med dess ofta skeende politiska växlingar, där ett presidentskifte kan verka förändring ända ned till den minsta af statens beroende tjänare, sina starka brytningar genom republikaner och demokrater, sin obegränsade frihet, Amerika med dess

För HUSMÖDRAR **Obs!** Kompositionslinne, Kragar, Manschetter o. Bröstveck. Hvita och kulörta. Ingen tvätt och strykning.

Säljes i alla välsorterade Manufaktur och Hvitvaruaffärer. Riks 3833. **SVENSKA KOMPOSITIONSLINNEFABRIKEN, STOCKH.** Allm. 16893.

Obs! Svenskt fabrikat! Garanteradt giffrja enl. Prof. Carl Th. Mörnerns analys.

En Kompositionslinnekrage varar i årtal och kostar blott 1:50. Under samma tid åtgår minst 1 duss. kragar som med tvätt och strykning kostar lägst 20 kronor. Jämförande resultat af veck och manchetter.

penningmakt och äflan och där hvarje gosse öfvas till talare och drömmer sig ett president-skap, liknar en ung kvinna, som gladt och ogeneradt räcker en sin hand, men hvars egen bekvämlighet och skönhet mest upptaga hennes tankar. Inom det sociala och hemlifvet ljuda orden: »jag måste, jag kan, jag vill», med friskare klang än här.

Det är icke den amerikanska millionärens eller den rike uppkomlingens, icke emigrantens eller den fattiges hem och hemseder jag lägger som norm för mina jämförelser; utan dessa genuina, mer eller mindre välbärgade, ordningsfulla hem, där fin bildning, intelligens och sundt arbete så behagligt förenas. De lämpa sig också bäst som motstycken till vår egen bildade medelklass' hem.

Då de unga amerikanerna gifva sig, äro så väl deras egna som världens anspråk på det nybildade hemmet mycket enkla. Ofta sätta de till en början icke ens eget bo, utan skaffa sig blott möbler till ett à två rum och blifva inackorderingar (boarders) hos någonderas föräldrar, i annan familj, eller på hotell. I annat fall hyres ett mindre hus eller villa. — Våningar, sådana som hos oss, existera ej — de äro antingen ytterst dyra och luxuösa eller kasernrum för arbetsfolk. Fulla af ungdomsmod, arbetslust och tro på sig själfva och hvarandra draga de därin.

Ej sällan utgöres deras inkomst endast af mannens veckoaflöning, med eller utan ett tillskott från enderas föräldrar. Äger han penningar dessutom, insättas dessa ofta i den affär, advokatfirma eller företag, hvori han arbetar; äro de hennes, ställas de på förräntning utan risk. Men, må vara, att de ungas resurser äro ringa, så gör dock friheten från skulder och borgensförbindelser att de, trots ansträngande, tråget arbete och försakande af lyx, i allmänhet äro så lyckliga och bekymmerslösa som fåglarne under himmelen. Från barndomen vana att deltaga i och förstå hvad ett hems skötsel fordrar, finna männen det alldeles naturligt att hjälpa hustrun så, som han förut hjälpt modern, där så fordras. Och denna deras inbördes hjälpsamhet, praktiska blick och förnöjsamhet — att aldrig fordra mera än de kunna gifva — är en väl så stor faktor att räkna med som hustruns duglighet. »Three cheers for them!»

Utrustad med verklig sakkännedom och insikt tager den unga amerikanska hustrun sitt hem i besittning. Hvarje syssla, hvarje handgrepp har hon icke endast lärt, utan hon är vand därvid. Har hon tjänarinna, bibehåller hon dock städse sin plats som den första i arbetet och utför detta med en raskhet och nätthet, som hon också fordrar af sin hjälpredda. Intet arbete inom eget hem är under hennes värdighet, hon är och blir »the lady» trots allt. — Ingen nation kan väl framvisa en mera bortskämd, egensinnig flicka än den amerikanska arftagerskan är. Hon har rest i Europa (done Europe) och därunder tillägnat sig alla möjliga och omöjliga extravaganser och nycker, som hon sedan medför hem och än mera öfverdrifver. Men skulle så hända, att fadern helt plötsligt förlorar på börsen eller genom någon affärskrasch bringas till ruin, genast är hon färdig att kasta allt nonsens öfver bord och använda sina kunskaper på affärskontor, tidningsbyråer och banker — en glad angenäm, beslutsam kvinna. »Three cheers for her too!»

Men, torde mången invända, när nu så väl man som hustru på detta sätt dagligen syssla med gröfre arbete, hvad tid och lust hafva de då kvar att öfva talanger, se sina vänner, njuta af konst och litteratur, med ett ord, lefva som bildade, intelligenta människor?

Det kan icke förnekas, att den unga hustru, som har små barn och ingen tjänarinna, för ett öfveransträngdt, instängdt och försakande lif.

(Forts.)

»ATT GÅ FRUN TILLHANDA». FÖR IDUN AF SNORRE.

STOR KONSELJ i paulun.
»Vi ha inte råd,» sa' frun,
»ha båd' kokerska och husa.
Alla lönér växt i höjd,
när blef väl en jungfru nöjd,
man får jämka så och krusa.»

»Men jag har tänkt ut'et bra:
vi en bättre flicka ta',
se'n vi nu släppt af Amanda.
Så'na finns det dussinvis,
som för billigare pris
vilja gå en fru tillhanda.»

Morgon efter denna natt
viktig vid sitt skrifbord satt
frun med brillor på sin näsa;
rik på tankar, fast ej lång,
stod i Idun nästa gång
följande annons att läsa:

»För en mus. bild. flick. ej gam.
finnes pl. i fin ans. fam.
att gå fr. tillh. m. m.
fri res. o. fri. vivre fäs.
Ans. som medl. af fam. förstås,
svar till 'Ang. hem' adressera.»

När Amanda i sin stass
vandrar till sin nya »plass»
med sin goda lön på fickan
själfmedveten, stolt och stram,
landtligt blyg, försagd och tam,
kom den stackars »bättre» flickan.

Att som af sig själf det föll,
kokerskan sitt rum behöll,
knappt behöfves att man säger,
liksom ock man bör förstå,
att hos barnen i en vrå
»fröken» fick ett fridfullt läger.

Och på hennes skuldror nu
lassar så vår goda fru
först det värf, som var Amandas.
Att förljufva hennes lott
därtill annat smått och godt
i en älsklig röra blandas.

Som vid »bildningen» lagts vikt,
blir det hennes ljufva plikt
barnens alla läxor sköta.
Och när mamma ej »har tid»,
skall hon stoppa därbredvid
alla strumpor, som de nöta.

Sy åt frun tapisseri
och som afbrott däruti
pojken spräckta byxor lappa.

Ett parti från föregående sä-
songer öfverblifna

Klädningsstyger

bortslumpas särdeles billigt hos

K. M. LUNDBERG

STOCKHOLM.

Och i kvällens stilla frid
så får »fröken» sticka vid
gamla strumporna åt pappa.

Sätta blommor uti glas,
spela, när det är kalas,
torcka diskar se'n på kvällen
och få känna som en brist,
att hon ändå ej till sist
räcker till på alla ställen.

När på sönda'n köks-Kristin
ledig vandrar ut så fin
med sin fästman i »naturen»,
herrn och frun på middag gått,
då blir frökens vissa lott
passa barnen och tamburen.

Blir hon så nervös och trött,
ja, då känner frun sig stött,
hennes »nycker» ej begriper.
Och hon får en liten vink,
att man ej kan tåla »kink»
eller »så'nt där folk som piper».

Och hon är gunås så dum,
att om kväll'n till jungfruns rum
hon med afund tanken sänder;
när hon efter dagens fläng
ändtligt kryper i sin säng,
så har lillan »ondt för tänder».

Om till sist för allt sitt slit
fröken gör en blyg invit
och om lönen ej kan tåla,
frun blir häpen, ond och het:
»Hur ska' vi ha' råd med det,
när vi ha' så dyrbar piga!»

Tyde gåtan hvem som vill:
godt tycks kassan räcka till,
fester ges, och fin är mamma,
men jag gjort det vissa rön,
blir det tal om frökens lön,
är man fattig med detsamma.

Det är nobelt af vårt kön
att för klen och ingen lön
våra »bättre» systrar pressa.
Om i pigors knog de gå,
må åtminstone de få
samma rätt och lön som dessa.

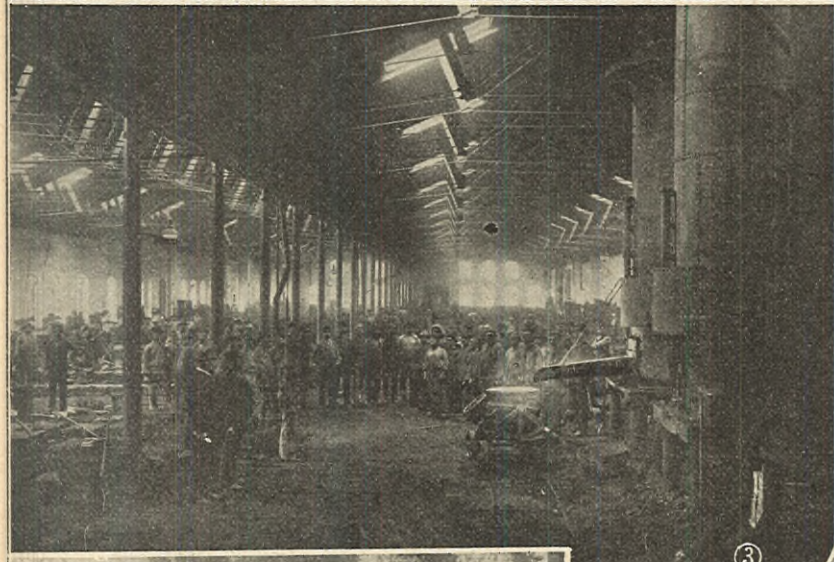
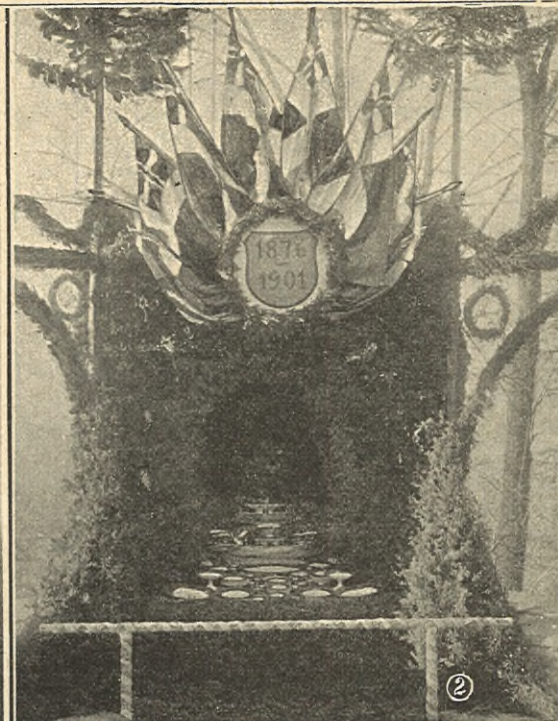
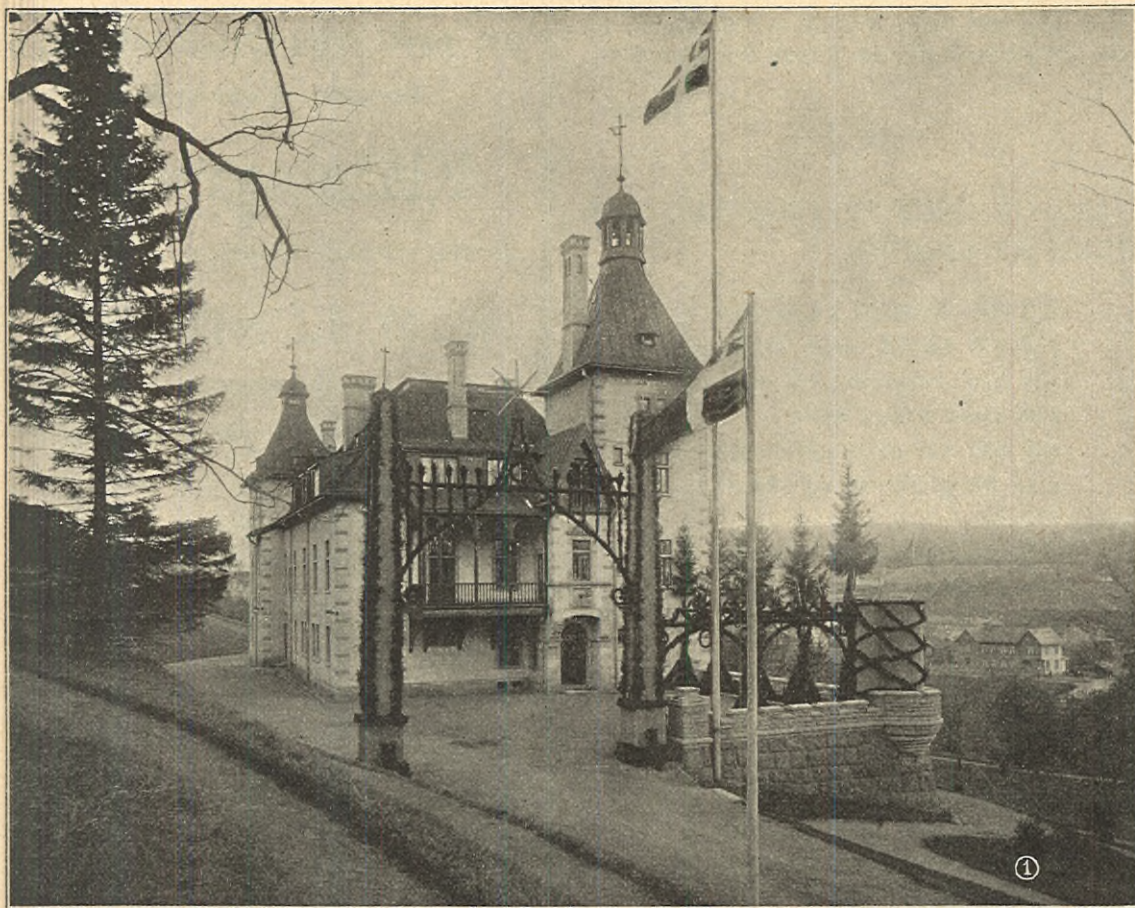
Nornans Familj-Symaskiner

äro erkända som de förnämsta.

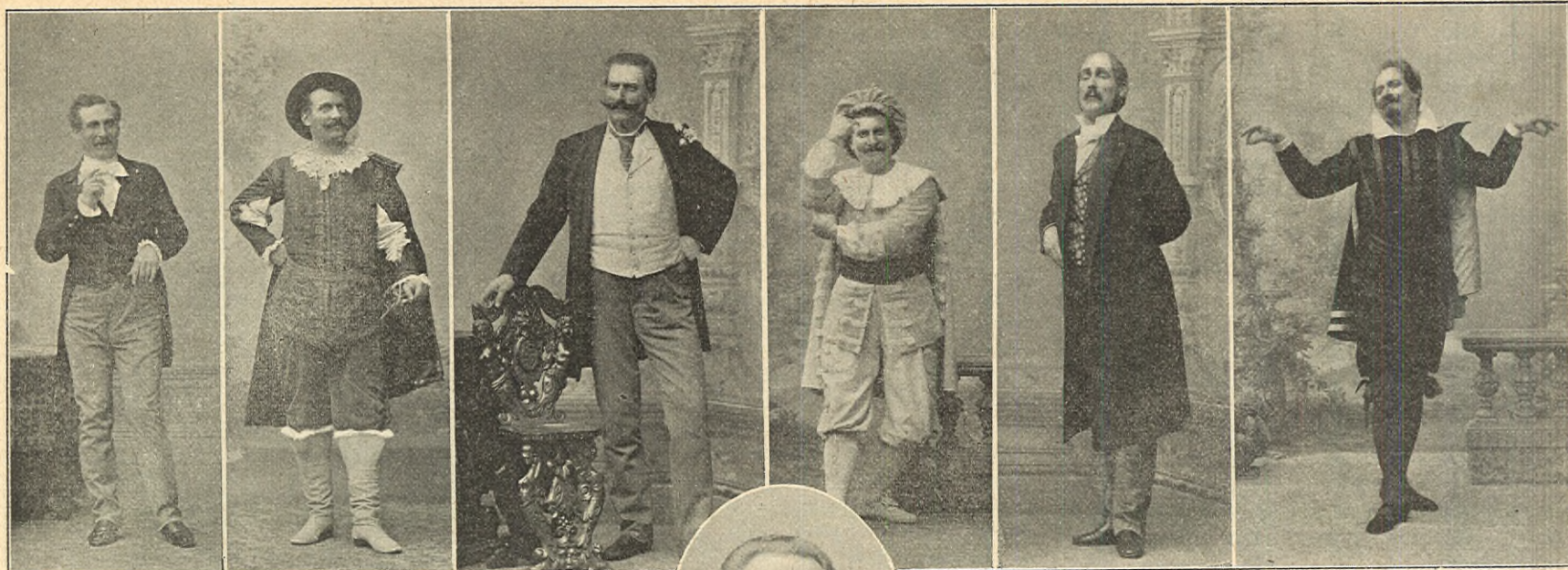
★ Prydliga ★ Lättgående ★ Lättsköta ★
Syr finaste linnesömnad till tjockaste doffel utan omändring af maskinen. Syr knapphål, hälsömnad, broderar, stoppar söndrigt linne. Fullständig undervisning. 10 års garanti.

Nornans Symaskins-Verkstad

6 Birger Jarlsgatan 6.

FRÅN HUSKVARNAVERKEN OCH BRUKSPATRON W. THAMS 25-ÅRSJUBILEUM. FOTO FÖR IDUN AF HOFFOTOGRAF H. HOLM, JÖNKÖPING. 1. DISPONENTBYGGNADEN I FESTSKRUD. 2. MONTERN MED HEDERSGÅFVAN. 3. GJUTERIET. 4. VAPENVERKSTADEN. 5. SYMASKINSVERKSTADEN. 6. VY FRÅN HUSKVARNAFALLEN.

REVISORN I »REVISORN». DON CESAR I »RUY BLAS».

GREFVE
ARCIERI I
»STULEN
LYCKA».

SCAPIN
I »SCA-
PIN
SKÄLM-
STYC-
KEN».

BYRÅCHEFEN I »KRO-
NANS KAKA».

MALVOLIO I »TRETTONDAGSAFTON».

PÅ NILS PERSONNES 25-ÅRS DAG.

I FJOL FYLLDE herr Personne 50 år som världsmedborgare. Nu i dagarne har han fyllt 25 år som skådespelare. Hyllad och ärad blef han på sin hedersdag i fjol och blef det naturligtvis och med rätta äfven nu.

Han har under de senast gångna 25 åren oafbrutet verkat vid en och samma scen och varit en af dess allra mest använda krafter. Han har arbetat sig fram med seg viljekraft, med lika mycken energi som intelligens, från en begåfvad möjlighet till en pålitlig utilitet och från denna ståndpunkt vidare fram till den gedigne och mångsidige karaktärsskådespelare, vi nu äga i honom. Han har konsekvent och säkert utvecklats sin talang på samma gång han utvecklat en arbetskraft och en vigör öfver de vanliga måtten. Förutom skådespelare har han i 7 år varit dramatiska teaterns förste regissör och har iscensatt en mängd stycken, han har i sammanlagt 7 år varit föreståndare för teaterns elevskola och var i 4 år medlem af teaterns styrelse, innan han 1898 blef dess ledare med titel intendent. Han har på lediga stunder öfversatt en hel mängd stycken, större och smärre, såväl af klassiska som af moderna författare, af Terentius, Lessing, Schiller, Kleist, Alfred de Musset

DAHLLÖF FOTO

m. fl. På sin 25-årsdag uppträdde han i Lope de Vegas »El major imposible», öfversatt af honom själf och antaget till uppförande redan under den föregående direktionen.

Och han har outtröttligt varit i elden i teaterns repertoar under dessa 25 år, både i roller, där han passat, och i roller, som legat mindre väl för hans temperament, han har fått öfning på snart sagdt alla områden, och han har från hvarje uppgift tagit sats till den nästa. Redan hösten 1885 skall, enligt en uppgift i den biografiska handboken »Europas konstnärer», hans meritförteckning ha upptagit 112 roller — hur många han spelat under de 16 år, som sedan dess följt, har han kanske icke själf räknat efter. Hans verksamhet är med ett ord redan ur kvalitativ synpunkt sedd högeligen imponerande.

*

Då han den 20 november 1876 debuterade som den ena af de båda ungherrarna i »Herr Perichons resa», hade han förut två gånger

uppträdt i Stockholm, men det var som amatör. Han var i Upsala — där han läste på hofrätten — en mycket uppburen studentaktör och komiker, och det var under studenternas teaterturné sommaren 1874 till förmån för kårens byggnadsfond, som han den 13 och 14 juni uppträdde på Hammerska ladans scen i ett franskt lustspel »Herr Fadinards bröllop». Två år senare uppgaf han sin juridik och gick på allvar till teatern.

Där mottogs han med välvilja och intresse, men det dröjde, innan han fullt visade, hvad han dugde till. Dilettanten från spexen i Upsala rörde sig med ledighet och säkerhet på scenen, men det var endast steg för steg han arbetade sig fram till en man för sig bland det Dramatens gamla garde, han kommit in uti, och det är hans heder, att han aldrig uppgaf arbetet. Han visade större utvecklingsmöjligheter än hvad folket på den tiden kanske trodde. Och ur de många försöken förde honom talangen, segheten och ej minst själfkritiken till en seger, som vi alla veta var väl förtjänt.

Naturligtvis började han med unga roller och har småningom öfvergått till äldre — något som alls ej utesluter, att man ännu i dag kan få se honom spela ung man med en liflighet och en abandon, som åtskilliga ung-

BYDOMAREN I »DEN SÖN-
DERSLAGNA KRUKAN».

WINKLER I »GULD OCH
GRÖNA SKOGAR».

GREFVE SKYTTE I
»GURLI».

NARREN I »KRISTIAN II».

CYRANO I »CYRANO DE
BERGERAC».

DAHLLÖF FOTO.

domar kunde afundas 50-åringen. Och naturligtvis falla hans mest betydande karaktärsroller inom senare hälften af de 25 åren. Så mycket använd som han blifvit, är det område, han rört sig inom, så omfattande, att det verkligen har sina svårigheter att i det brokiga galleri af typer, han skapat, finna de för hans konstnärskap bestämmande och belysande grundlinierna. Att fastslå hans egen naturell med ledning af de figurer, i hvilka han väckt största intresse, är lättare.

*

Han har spelat »tout le répertoire», som det heter i franska artistbiografier, alla slags roller:

Älskare af olika kulör och valör, äfven falska och intrigerande frestare, men helst och bäst gladlynta och trefliga ungherrar, sådana Viktor Hartman spelade före honom — han var Hartmans rival redan i debutrollen i »Herr Perichons resa».

Lefnadsglada unga herrar — de blefvo snart sagdt hans specialitet och utgöra allt fortfarande en betydande del af hans repertoar. På detta område upptog han Svante Hedins mantel och ärfde flere hans glansroller och åtskilligt af hans spelsätt, inberäknadt äfven några hans komiska tonfall. I »Fjärilsfebern», i »Den gifta mannen i staden och på landet», i »En teaterpjäs», i »Sparlakanslexor» efterträdde han Svante med afgjord framgång. För hans komiska förmåga inom detta rollfack äro titelrollen i »Duvals skilsmässa» och hans genomroliga flabbtyp »kusin Adhèmar» i »Vi skiljas», typiska. Många andra uppgifter i samma riktning kunde nämnas — en bland dem, som har sin särskilda färgläggning, är titelrollen i »Revisor», Gogols ryska satiriska komedi.

Från den moderna komediens och den franska och tyska farsens vivörer är övergången lätt till kostympjäsernas — det klassiska skådespelets och de moderna kostymstyckenas — humoristiska figurer. Här träffa vi bland andra Mercutio i »Romeo och Julia», don Cesar i Victor Hugos »Ruy Blas», Ottavio i Mussets »Marianes nycker» — och från de båda sistnämnda är steget till Cyrano de Bergerac — hans senaste kraftprof — ej synnerligen stort, äfven om Cyrano spelar på flere strängar och rör sig på ett mera vidsträckt område, som sträcker sig från det burleska till det smäktande lyriska.

Och på detta område kunna vi i en underafdelning placera hans Figaro i Beaumarchais' »Barberaren» (i »Figaros bröllop» spelade Knut Almlöf titelrollen), hans narr i »Kung Lear» vid Rossis gästspel 1885, den gladlynte galgägeln Straforel i Rostands »Romantik», hans olika betjänttyper i den klassiska komedien: Molières Scapin och Terentius' inpiskadt knipsluga slafvar i de inom sällskapet Iduns privata krets uppförda komedierna »Flickan från Andros» och »Eunucken» och som ett mycket intresseväckande motstycke till dem hans med drastisk bredd karakteriserade Arv i Holbergs »Henrik och Pernille».

Den litteraturkunnige läsaren har lagt märke till, att de flesta af dessa uppgifter godt kunna kallas karaktärsroller och långt ifrån uteslutande ha till mål att framkalla skratt. I herr Personnes galleri finna vi ytterligare med sådan skärpa utarbetade karaktärsfigurer som greve Arcieri i Giacosas »Stulen lycka» — den gamle rucklaren och spelaren med den afsigkomnes fräckhet och den erfarne mannens goda väderkorn och uppträdande med endast halft lyckade försök att bevara skenet af världsmän och riddersmän — och på det komiska området en med så bred och saftig humor och med ett öfverflöd af målande detaljer genom-

förd figur som Malvolio — grefvinnan Olivias narraktige och inbilskt hofmästare i Shakespeares »Trettondagsafton», kanske den roll, där herr Personne nått allra högst i komisk inividualisering.

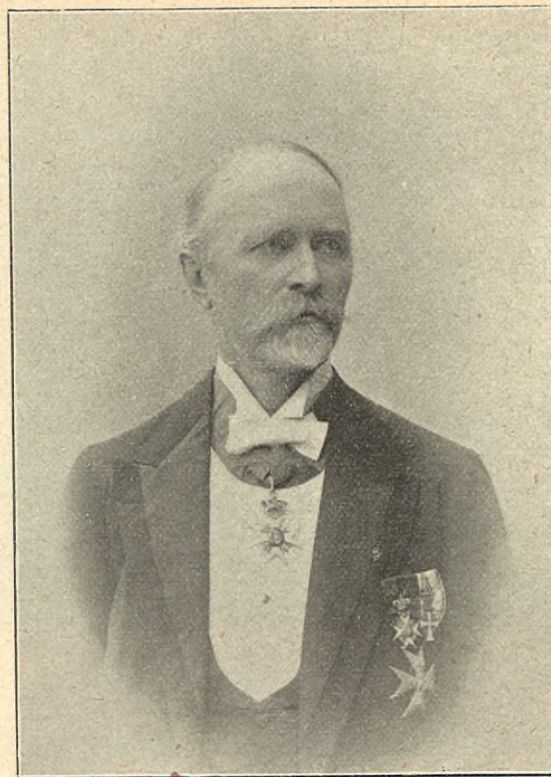
Häriifrån är steget ej långt till hans *komiska gubbar*. Framför alla minns man den gamle grefve Skytt i »Gurli» och den träaktige byråchefen i »Kronans kaka». Sistnämnda stycke är en italiensk komedi, och det är mycket möjligt, att det äfven bland byråkrater i Italien finnes stofiler sådana som denna genuine perukstock — men nog var figuren i gång och tal och sätt att vara utarbetad på grund af verklighetsstudier i vårt eget gamla Sverige, och ingenting ondt i det. Också grefve Skytt — den gamle vivören med det slöa minnet, han som piggas upp af erinringar om baletten under hans löjtnantsdagar och om hur champagnen då smakade — är stockholmare i hvarje tonfall, flyttad upp på scenen från Kungsträdgården, där mer än en dylik gengångare från gamla lustiga tider ännu i denna dag tar sin middagspromenad. Här ha vi ock att anteckna bydomaren Adam i »Den sönderslagna kruk» af Heinrich von Kleist, den sure och bistre rektorsgubben Möller i »Första fiolen», den gamla, närsynte, pratsjuke och efterhängsne pedanten don Castulo i Echegarays »Mariana» och den munvige gubben Winkler — urspårad f. d. grosshandlare med hufvudet buret högt och fullt af idéer och uppslag, som hålla honom vid andlig vigör i utförsbacken — i Tor Hedbergs »Guld och gröna skogar».

Som motsättning till dessa löjliga gubbar, hvilka bland andra goda egenskaper ha den att ej vara påverkade af berömda föregångare, kunna vi från herr Personnes senare år draga oss till minnes hans energiskt genomförda narr i »Kristian den andre» och hans, då detta skrives, nyaste skapelse: lord Quex. För öfrigt har jag här ofvan ej sagt ett ord om hans Ibsenska typer: Hovstad, Styver, Hilmar Tønneßen, Stensgaard — de voro nog en smula lika hvarandra, men lifligt karaktäriserade. Att han spelat doktor Rank mot fru Hennings — nu senast i Berlin och *talat svenska* på en Berliner scen — behöfver publiken i dessa dagar ej påminnas om. En sydländsk frände till Stensgaard var Rabagas — han är det, sådan Sardou framställt honom, föga underligt således, om han också blef det i skådespelarens framställning. Inte har jag heller påmint om de gånger, den gladlynte skådespelaren måst taga på sig en mask af orubbligt allvar och spela lismande hof eller hemsk hämnare — exempel: hans Wurm i Schillers »Kabal och kärlek», och Calpurnius, vill jag minnas han hette, slafven, som dödade Messalina.

Och dessutom äro massor af roller — däribland ganska ansenliga sådana — här ej nämnda. Herr Personne är en artist, som försökt sig på allt, lyckats i mycket och på sitt bästa område nått mästernskapet. Vid den teater, där han för 25 år sedan var den yttersta, är han nu den främste, outhärlig särskildt i den glada repertoaren — i den dag som är torde ett lustspel ej kunna påräkna långt lif vid Dramatiska teatern, om han ej är med och bär upp det med sitt friska humor och sin glädttiga fantasi.

I publikens hyllning på hans 25-årsdag ligger alldeles gifvet ett ärligt menadt: god fortsättning och väl mött 25 år härefter på 50-årsjubileet!

GEORG NORDENSVAN.

BRUKSPATRON W. THAM. H. HOLM FOTO.

HUSKVARNAVERKEN OCH DERAS CHEF.

INOM DET natursköna och idoga brukssamhället Huskvarna i Småland firades nyligen en anslående hyllningsfest med anledning af att brukspatron W. Tham i 25 år då varit chef för den stora Huskvarnafabriken.

Det var främst etablissemangets väldiga arbetarekår, som lät sig angeläget vara att med fackeltåg, musik och tal bringa den afhållne husbonden, sitt tack för ett kvarts sekel godt och fruktbärande samarbete.

Därvid öfverlämnades en storartad subskriberad hedersgåfva, bestående af en unik servis af Rörstrands porslin, prydd med det Thamska vapnet och Huskvarna fabriksmärke.

I sammanhang med bilderna från hyllningsfesten är Idun äfven i tillfälle lämna ett par interiörer från själfva Huskvarnaverken, där alster såväl för fredlig id som för krigets blodiga värf taga form och spridas kring världen. Symaskiner, velocipeder och vapen äro nämligen företrädesvis de artiklar, som tillverkas vid Huskvarna.

Placeradt så godt som i den vildaste smålandsbygden, i en högromantisk natur, gör det lifliga fabriksamhället med sina många byggnadskomplexer, sina verkstäders buller och sina höga skorstenar, ständigt framvällande rökböljor, nästan intrycket af en industristad i smått.

Gevärsfaktoriet vid Huskvarna anlades redan 1680 och drefs för kronans räkning till 1757, då det öfverläts till öfverdirektören Fr. Ehrenpreus; 1820 såldes det till öfverste G. Sture, hvilken bildade det bolag, som nu är ägare af Huskvarna.

Huru ansenligt verken utvecklats under brukspatron Thams ledning framgår bäst af att arbetsstyrkan, som 1876 utgjorde 208, vid 1900 års slut belöpte sig till 1,090. År 1877 uppgick tillverkningsvärdet till 233,000 kr., år 1900 till öfver 3 millioner kr. År 1877 funnos i Huskvarna högst ett par tjog böningshus, nu finnes det omkring 150, däraf ett hundratal ägas af arbetarne själfva. Värdet af bolagets egendom uppgår f. n. till ungefär fyra och en kvart million kr.

Presentkort nyttigaste julpresent för damer uti **Brunkebergs Manufaktur-Magasin.**

PÅ STUDENTBAL.

UPSALA är vanligen en mycket enkel och anspråkslös stad, beträffande sällskapstillställningar, toaletter och sådant mer. En dam kan t. ex. gå hedrad genom lifvet i samma höghalsade »svarta siden», om hon bara icke glömmet att modernisera den en gång i decenniet. Familjerna kunna bjuda på treffliga middagar med 3—4 rätter med eller utan vin o. s. v.

Det är i högsta grad aktningvärdt och bör rosas och prisas som någonting ytterst efterföljansvärdt — men när Upsalaborna fört en dylik dygderik vällefnad i fem sex år, då är det som om folk förtagit sig på ansträngningar att hålla sig till lifvets nödortf, då ligger det plötsligen i luften som en långtan eller rättare sagt en hemlig öfverenskommelse, att nu vill man explodera i någon kolossal festeffekt, och då uppstår af en eller annan anledning en jubelfest, hvares make man får leta efter.

Så i lördags, då studentkåren gaf en stor bal i universitetets aula.

Herrarnas tio- och femkronor till biljetter för sig och sina damer rullade ut med samma fart som eljes tio- och femöringar. De enstaka damerna pressade fram sin sista femma, lyckliga att få lägga sitt offer på glädjens altare. Hvarje ungdom, som förmådde skaffa sig en toalett, helst ny, kom strålande af lyckosam förväntning.

Högtidigt och ceremonielt tar studentkårens ordf. emot kårens gäster, ungefär som hofmarskalcken tar emot sin konungs gäster på Stockholms slott. Man samlas i fakultets- och kanslersrummen och tågar på en gång in i danssalen.

Där blåser det nya regementets musikkår sin messing som sannskyldiga ånglar och i ett nu virfla 300 par i liflig dans. Nationsfanorna, som hänga ned från galleriet, vaja med i luftdraget öfver de ungas hufvud och bidra till den stämning af vår, som ligger öfver det hela, nu som vid alla fester, arrangerade af Upsala studenter.

Hvar i hela världen skulle man kunna finna en bal med större ungdomlig charme? Ej ett blaseradt ansikte bland de dansande kavaljererna, ej en min som tyder på att man dansar af plikt mot sin dam, än mindre af nedlåtande nåd. Nej, här dansas med lif och lust för den glädje dansen skänker; här är dansen bara ett naturligt uttryck för ungdomlig hänförelse.

De vackra flickornas tal äro legio, de smakfulla ljusa toaletternas likaså. Hela salen är som en stor äng full af blommor i alla regnbågens färger mot en bakgrund af gröna växter, allt är förträffligt arrangeradt och länder herrarrangörer till stor heder.

Medan supén dukas i aulan, sjunga studenterna i vestibulen, sjunga så som ingen annan svensk manskör kan sjunga. De trolla tillbaka ungdomen i hjärtat på den gråhårigaste. Aldrig i evighet kan man tröttna vid deras tjusande sånger, som hafva djupare rötter hos sina åhörare ju äldre de äro.

Men — sångens ögonblick äro korta — man kallas med trumpetstöt till supén. På ett litet kort ser man sin plats anvisad vid ett af de otaliga små dukade borden under galleriet. Vålvilliga själar skaffa mat — och hvilken mat! Man tänker igen på de gamla offerfester. Från hafvets djup ha humrarna klättrat upp och iklädt sig balform. Järpar och orrar och andra fåglar ha lämnat Norrlands urskogar, offrat sina vingar och låtit stycka sig. Geléerna ligga som spegelblanka insjöar i sommarkvällen. Söderns frukter och drufvans safter fattas ej heller — och man fråssar — kvalitativt mer än kvantitativt kanske — men man fråssar så godt man förmår, och efter ännu en dans, en lång afskedsdans, gick man hem vid 3-tiden och började en ny, lång och sträfsam period af sparsamhet och enkelhet, tills nästa stora fest-timme slår om flera eller färre år.

ANN MARGRET HOLMGREN,
f. Tersmeden.

INOM den kulturhistoriska memoarlitteraturens område har höstens skörd varit synnerligen rik och värdefull: *Nils Erdmann*, den kände vittre forskaren, har på grundvalen af greve Claës Julius Ekeblads — den bekante politikern under »hattarne», riksrådet greve Ekeblads son, — »Journal» och korrespondens tecknat en serie särdeles karaktäristiska och underhållande tidsbilder »*Ur rococons*

lif» (Wahlström o. Widstrands förlag); från samma förlag förskrifva sig professor *Otto Sylwans* fängslande kulturhistoriska skisser »*Från stångpiskans dagar»*; *H. Fröding* har ur svenska och danska arkiv- och biblioteksgömmor samlat och till en dräplig helhetsbild sammanställt de spridda dragen af en äfventyrars från den gustavianska tiden *C. J. Ingman-Mänderfelt*s växlingsrika lif (Alb. Bonniers förlag); och slutligen har författarinnan fru *Cecilia Bååth-Holmberg* med välkänd talang tecknat den ädla gestalten af »*En svensk storman»* från Karl Johans dagar, greve Fredrik Bogislaus von Schwerin, den utmärkte politikern, skriftställaren och vältalaren, »hvares hela lif var en kedja af bemödanden för fosterlandets väl». Det sistnämnda arbetet utgör första volymen af det af Hugo Geber utgifna »*Kulturbiblioteket»* — ett rikt lofvande företag, som för bildningssökande ur alla folklager i en populär form vill bringa värdefulla dokument från lifvets och forskningens viktigaste områden, från politikens, religionens, den sociala intressekampens, konstens och litteraturens fält.

Besläktade med ofvannämnda memoarverk från gångna tider äro på sitt vis också »*Richard Wagners skrifter i urval»*, som häftesvis begynt utgifvas från Beijers förlag, så till vida som ju äfven de litterära utlagen af den store musikkiktarens geniala ande äro ägnade att inför läsaren utfylla en förtrogen helhetsbild af det 19:e seklets måhända allra märkligaste gestalt inom konstens värld. Och då nu detta urval besörjes af en af mästarens mest hängifna och obestridligen mest sakkunniga och talangfulla lärjungar i vårt land, hr *W. Peterson-Berger*, har man däri förvisso en garanti för att sofringen och den språkliga tolkningen ske med all önsklig pietet och urskiljning.

Inom memoarens område faller ock den från samma förlag utgifna öfversättningen af *Clara Tschudis* lefnadsteckning öfver »*Kejsarinnan Elisabeth»* — en bok som bör finna en vid och djupt intresserad läsekrets, så visst som den märkliga kvinnans och furstinnans tragiska öde med underbar makt måste fångla och gripa alla kännande hjärtan vid en så själfull och förstående skildrars framställning.

En ny minnesvärd öfver den oförgätlige skalden och tänkaren utgör det efterlämnade arbete af *Viktor Rydberg*: »*Det sköna och dess lagar»*, som under professor Warburgs redaktion börjat utgifvas från Albert Bonniers förlag, och som omfattar de estetiska föreläsningar, med hvilka Rydberg inledde sina föreläsningsserier i konstteori och konsthistoria under senare delen af sin verksamhet vid Stockholms högskola.

Af *Johan Lindström-Saxon*, den varmhjärtade författaren och sociale ifraren, föreligger en berättelse från kristendomens äldsta dagar i Rom, benämnd »*Petrus»*, som väl förtjänar anbefallas för sin ädla anda, sin lifliga framställningsform och sin i det hela väl träffade tidsfärg (Alb. Bonniers förlag). *Adolf Hellander* har skänkt oss en ny serie »*Stockholmstyper»*, tecknade med samma lediga penna och nobla medkänsla, som intagit oss i hans tidigare skildringar från teater- och stockholmslif, och *Huck Leber* riktar jullitteraturen med en knippa små humoresker: »*Oskuld och arsenik»*, där nog i allmänhet oskulden gör sig mera märkbar än giftet, men som icke förty — eller kanske just därför — äro ganska njutbara som mellanrätt mellan ett par omgångar af den starkare andliga kosten (Wahlström o. Widstrands förlag). *Johan Levarts* »*bok från en förstads»*, »*Novemberdagar»*, ger som värdefullaste behållning en serie finkänsliga skånska naturstämningar (Alb. Bonniers förlag).

Vända vi slutligen vår uppmärksamhet till den nu som allra ymnigast flödande öfversättningslitteraturen, måste vi af utrymmesskal fatta oss i största korthet. Som en allmän och glädjande iakttagelse må då emellertid först framhållas, att våra förläggare alltmer synas börja vinnlägga sig om att äfven på detta område utöfva en hälsosam kritik och bjuda endast af det bästa, eller åtminstone bättre, som den internationella bokmarknaden framter. Till det bästa bör obestridligen hänföras de japanska studier af *Lefcadio Hearn*, som under titeln »*Exotica*» utsändts från Wahlström o. Widstrands förlag. Sällan om ens någonsin tillföre har en västerländig med så intim förståelse förmått intränga i den österländska kulturens innersta väsen, så konstnärligt återgifva det. En konstnärs starka temperament är det ock, som tryckt sin särregel på *Rudyard Kiplings* resebilder »*Från fjärran Östern»* (Hugo Gebers förlag) och göra dem till en ovanligt underhållande läsning. En kulturskildring af gedigning halt utgör den af samme förläggare besörjda svenska öfversättningen af professor *Troels Lunds* ryktbara verk: »*Hälsobegrepp i Norden under sextonde århundradet»*. Och för att till sist peka på ett par arbeten af rent skönlitterär art — och dock på samma gång af verkligt kulturellt värde! — vilja

A. B. MAX SACHS
STOCKHOLM

Guldmedalj Stockholm 1897. ☆ Guldmedalj Paris 1900.

NYHET!

Salongsmöbel — Prinsessans modell — finpolerad mörk mahogny — äkta bronsbeslag — klädd med prima halvsiden — bestående af: 1 Soffa, 2 Fåtöljer, 4 Stolar, 2 Taburetter samt 1 Salongsbord. Komplet 725 Kr.

Förfrågningar besvaras omgående.

vi anbefalla den utmärkte polska författarinnan *Eliza Orzeszkos* tvänne senaste romaner »*Liksom en drömbild»* och »*Hävan»* (Hugo Gebers förlag) samt *Sophus Bauditz'* genomtrefliga nya Köpenhamnsbildning »*Absalons brunn»*, färsk för veckan från Alb. Bonnier.

J. N—g.

FRÅN »PRINSESSAN EUGENIES Ö». NÅGRA ANTECKNINGAR UR EN SVENSK FURSTINNAS LIF OCH LIFSGÄRNING, FÖR IDUN AF GABRIELLE RINGERTZ.

II.

DEN GAMLE TROTJÄNAREN BERÄTTAR.

VÅR NÄSTA VALLFÄRD gäller Fridhem. En solig, frisk septemberdag närma vi oss den enkla schweizerhyddan.

PRINSESSAN EUGENIE
EFTER EN FOTOGRAFI, TAGEN
PÅ FRIDHEM ÅR 1882.

Djupa hjulspår ha grävt upp gångarnas grus. Alla villans fönster och dörrar stå på vid gafvel; allt bär prägeln af en hastig afresa.

I går afton flyttade prins Bernadotte med sin familj åter hem till sin villa i Stockholm, efter att som vanligt ha tillbragt de varma månaderna här i det ljufviga sommarhem, han i arf och faddergåfva fått af sin faster prinsessan Eugénie.

Vi gå rådvilla rundt om huset, som tycks vara öfvergifvet af alla lefvande varelser.

Innanför den djupa, hemtrefliga veranda, som löper utefter hufvudfasaden se vi ändtligen en gestalt skymta förbi bakom fönstren.

Vi närma oss och stå snart framför en gammal, böjd gråhårsman, hvilken därinne är ifrigt sysselsatt med att ordna och städa.

Vi framlägga för honom vårt ärende; berättar, att vi äro ute på ströftåg för att samla in intryck och minnen rörande prinsessan Eugénie.

Vid det namnet tindra den gamles ögon.

»Gud välsigne henne, den ängeln!» utbrister han.

»Jag var med redan på den tiden. Ja,» tillade han, redan långt inne i minnenas värld, »jag var hennes läkare, jag, och aldrig glömmet jag de dagarne.»

Förtjusta öfver detta lyckliga sammanträffande ropa vi ifrigt: berättar, berättar!

Den gamle tjänaren stryker sig rådvill öfver det hvita skägget:

»Ja, hvad kan jag säga mer, än att hon var en ängel,» upprepade han.

FRIDHEM.

»Ack! jo, säg oss allt hvad ni minns om henne och om hennes lif härute!»

»När hon först flyttade in i den där lilla villan därborta,» förtäljer gubben drömmande, i det han pekar på ekonomibyggnaden ett stenkast längre bort, »tyckte hon i sin stora anspråkslöshet, att hon mycket väl kunde nöja sig med den.

»Hennes anhöriga öfvertalade henne emellertid att bygga det större huset.

»Det uppfördes under hennes egna ögon. Hon brukade sitta utanför den lilla villan, och till hvarje arbetare, som gick förbi, gaf hon en krona. Hon var aldrig så lycklig, som när hon hade pengar att dela ut. Hon förstod, att det icke skulle varit rätt, om hon drifvit upp arbetspriset på ön genom att ge högre dagspenning än den sedvanliga, hvilken på den tiden utgjordes af 67 öre. Hon tröstade sitt gifmilda hjärta med att på nyss nämnda sätt öka arbetarnes inkomster genom extra gåfvor.»

»Hur tillbragte hon sin dag härute?»

»Klockan elfva trädde hon ut ur sina privata rum. Huset var alltid öfverfyllt af gäster; för det mesta hela familjer, hvilka hon ägnade sitt intresse, eller personer, hvilka behöfde hvila, men också många, med hvilka hon rådgjorde om sina angelägenheter och intressen. Hon hade många järn i elden.

»Ända till middagen sysslade hon med sin korrespondans, men om man sökte henne, nekade hon aldrig någon tillträde, och mot alla, hög som låg, var hon lika god.

»Mången besökarinna kan nog ännu påminna sig, hur prinsessan med egen hand skjutit en pall under hennes fötter, och med hvilket intresse hon hörde talas om andras angelägenheter, alltid snar att hjälpa, icke blott med råd, utan allra helts med dåd.

»Befolkningen här i trakten fick snart för vana att anse prinsessan som sin tillhörighet. Alla hade fritt tillträde till Fridhem, och det var icke rådligt, att betjäningen sökte drifva bort de nyfikna — mest barn, naturligtvis, — hvilka ofta rent af ställde sig att genom prinsessans sängkammarfönster begäpa sin älskade furstinna. — Hon ville så ha det!

»Middag intogs nästan alltid på terrassen, här nere.

»Om prinsessan själf, på grund af sin sjuklighet — hon led af magsår — lefde på hafresoppa, buljong och grönsaker, var den kost, hon bjöd sina gäster, alltid utmärkt.

»Jag minns en dag,» fortsatte den gamle småleende, »då vi hade flere gäster härute, och en stor skål jordgubbar utgjorde desserten. Som vanligt stod en hel skara af bygdens barn och betraktade det samlade middags-sällskapet.

»Den barnkära furstinnan ropar dem genast till sig, förtjust att ha något godt att bjuda dem på, och hade fröken Rudensköld icke hviskat några varnande ord i sin höga väns

öra, skulle säkert middagsgästerna blifvit utan dessert den dagen.»

»Minns ni något ord prinsessan särskildt sagt till er?»

»Ack! hon hade alltid vänliga ord för en hvar. Hvarje befallning blef på hennes läppar en bön. Kära vän var alltid hennes tilltalsord. En gång,» fortsatte gubben, och en tår glänste i hans öga, »sade hon till mig: »Min vän, här nere är du min tjänare och jag furstinna. Ingen af oss känner den ställning, vi i ett kommande lif skola intaga; det beror allt på troheten.»

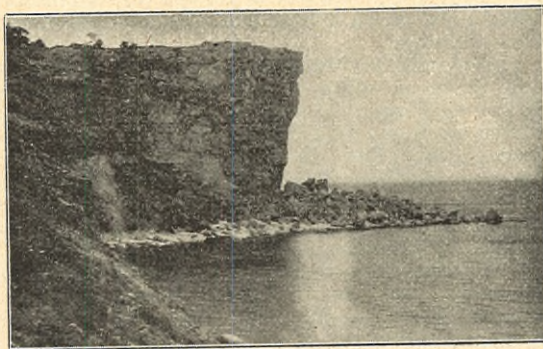
»Och så enkel hon var!» utbrast den gamle tjänaren. »Hon skaffade sig aldrig mer än en klädning om året, och jag minns, att en gång hennes garderobière yrkade på, att hon skulle skaffa sig en annan halsduk än den, hon alltid gick klädd i, och som hade flere hål.

»Prinsessan gjorde ett ifrigt motstånd; hon behöfde alltför väl hvarje slant för sina fattiga, sina små skyddslingar och sina sjuka.»

»Det finnes väl här många minnen efter er kära furstinna? Kunna vi få se dem?»

»Mycket finns här ej; men om herrskapet har lust att följa med upp i förrådsrummet, kan jag där visa några af henne modellerade grupper, af hvilka några till och med vunnit pris på utställningar,» tillägger gubben med stolthet.

Då vi beskådat de vackra pariangrupperna, af hvilka några föreställa sjönymfer, andra

HÖGLINT FRÅN FRIDHEM.

herde- och fiskarfamiljer, leder trotjänaren oss ned i det rum, som fordom varit prinsessan Eugénies sofrum. Intet finnes dock därinne kvar från hennes tid förutom kakelugnen och dörrarna, hvilka ännu bära de målningar, en vän till furstinnan, en fransyska vid namn Dumoulin, utfört med konstnärlig hand.

Kakelugnens målningar skildra i blå färg-toner en kinesisk bröllopsfärd.

Dörrarna prydas af stilleben, frukter och blommor i lifliga färger.

Här och där i rummen kan man ännu skönja ett och annat spår från flydda dagar.

Så prydes förmaket ena väg af ett stort porträtt af prinsessans älsklingsbroder, den intagande prins Gustaf.

I samma rum se vi också en kakelugn, skänkt till Eugénie af hennes bror August och äfven den målade af m:me Dumoulin.

På dess ena stora fält tronar på en klippa en örn under en krona — symbol af Napoleon.

»Hon var mycket fästad vid Fridhem,» tillägger gubben. »Det finns knappt ett löfträd här ute, hon icke varit med om att plantera.

»Nu skall herrskapet väl gå genom parken och se på utsikten från nedre terrassen och därefter besöka barnhemmet här strax bredvid. Det var hennes älskningsverk. Ingen dag förgick, så länge hon orkade gå, utan att hon besökte sina skyddslingar.»

Efter att hafva tagit ett par fotografier af

Fridhem och hjärtligt ha tackat den vänlige gamle, följa vi hans råd och begifva oss till barnhemmet genom parken, förbi en underlig, gammal grafplats från järnålderns tid, vid hvars fot hafvet genom seklerna slår i entonig sång sina vågor.

*

Däruppe i granskogen, som omger Fridtorps barnhem åstadkommer vårt annalkande en hel uppståndelse.

Nyfikna barnaögon titta ut genom fönstren; favorithunden Hej skäller oresonligt och riktar misstänksamma blickar mot min kamera.

Snart ha vi dock med föreståndarinnans tillåtelse lockat ut alla de små flickorna. Ilbud hade skickats bort till gossarnas byggnad, och innan de veta ordet af ha de alla, hunden Hej inbegripen, blifvit porträtterade bredvid sitt granomsusade hem.

Medan de därefter glädjas åt en af oss medhafd karamellpåse, slå vi oss ned utanför byggnaden för att erhålla några upplysningar.

Föreståndarinnan har varit med redan under den tid prinsessan lefde, ehuru hon då hade sin verksamhet förlagd inom ett annat af prinsessans många välgörenhetsfält.

Hon hade mycket af intresse att berätta.

Vi få sålunda veta, att detta barnhem egentligen af prinsessan ärftts efter friherrinnan Koskull i Stockholm och vid hennes död flyttats öfver till Gotland samt tillökats med en afdelning för gossar.

Där finnes plats för tio gossar i den ena byggnaden och för femton flickor i den andra.

Förutom hemmens gemensamma föreståndarinna äro där anställda två lärare och två lärarinnor.

Religionsundervisningen bestrides af den pastor, som likaledes är herde vid prinsessans sjukhem i Visby, och hvilken strax bredvid Fridtorps barnhem har sitt lilla boställe, kalladt Friddegård.

Om också prinsessan med gifmild hand donerat 240,000 kr. till sitt barnhem; om hon också med största omtanke sört för, att detta hems välfärd i all framtid skall tryggt hvila i utmärkta händer, får man dock det intrycket däruppe, att dessa barn mistat en mor. Hvad kan väl ersätta en dylik förlust!

Aldrig mera skall den goda prinsessan med den minsta skyddslingen i sitt knä och omgifven af hela den öfriga skaran, under sina dagliga besök, vinna deras barnahjärtan och deras små förtroenden.

Aldrig mera skall en fin vagn med livräklädd kusk stanna vid Fridtorps port; aldrig mera skola barnen lyftas upp i den för att af furstinnan föras bort på en underbar sago-färd under skogens solbelysta furor.

Aldrig mera skall man samlas på Fridhems gröna ängar i lek och ras och i yster glädighet begrafva sin välgörarinna under högar af doftande hö.

Aldrig mera skall man sjunga med henne

FRÅN PRINSESSAN EUGENIES BARNHEM FRIDTORP.

vid orgelns toner; aldrig sända små tafatta bref eller mottaga kuvert med furstligt sigill och den fina, älskade stilen.

Aldrig mer vid midsommar och jul öppnas stora förtjusande paket, hvilkas innehåll var så kärleksfullt uttänkt och lämpadt efter hvars och ens behof, hvars och ens förtroendefullt framhvisade önsknings.

Nej, borta är hon, den blida, kärleksfulla modern! För nya generationer af barn blir hon ju ej ens ett lefvande minne.

Med vemod betrakta vi hennes bild på väggen och den lilla underligt gammaldags leksak, hon en gång skänkt barnhemmet, och som alltjämt intar samma plats på en hög byrå: ett litet kapell, hvars inre vägg består af en spegel, hvilken förlänger de tvänne rader af små nunneklädda dockor, hvilka utefter kapellets väggar sitta vid sina mässböcker.

MATHILDA HAMILTON OCH »DEN INDISKA UTSTÄLLNINGEN».

UTGÅNGEN från ett enkelt, men välbergadt borgarhem nära Finspong i Östergötland, gick fru Mathilda Hamilton, född Strömberg, redan vid 17 års ålder ut i världen att bryta sig en egen bana. Törstande efter kunskaper, ställde hon först sin färd till Amerika och lyckades där vinna inträde vid den berömda läroanstalten Carleton College. År 1891 utsändes hon härifrån på en föreläsningsturné i Amerika, hvarunder hon reste ej mindre än 10,000 eng. mil och höll nykterhets- samt missionsföredrag. Fru Hamilton, dåv. fröken Strömberg, fick därunder namn om sig att vara en synnerligen begåfvad och sympatisk talarinna, och hennes föredrag uppväckte stort intresse öfverallt. Ej minst var detta fallet bland svenskarne i den fjärran västern, särskildt i staden Durango på gränsen till Mexiko, där på 7 år ingen predikant uppträdde bland skandinaverna.

Vid slutet af denna resa kom fru Hamilton till Laramie Wyoming, där hon första gången träffade pastor G. A. Hamilton, med hvilken hon året därpå ingick äktenskap.

Efter en mängd missionsresor öfver snart sagdt hela världen anlände de bägge makarne i början af år 1894 till Indien, där de öppnade missionsverksamhet i Delhi. Härifrån gick färden till det lilla landet Garwhal på gränsen af Thibet, där aldrig en missionär förut tillåtits bosätta sig. Makarna Hamilton lyckades emellertid åtgå utverka tillstånd hertill.

Hvad fru Hamilton och hennes man fingo utstå i detta heliga land vid Ganges källor, låter sig emellertid knappt beskrivas, ty de befunno sig afstängda från all civilisation och voro ofta i saknad af det nödvändigaste. Så fingo de exempelvis undvara europeisk mat under tre månader och fingo soffa på »ett svart golf, där allehanda insekter kilade omkring», såsom fru Hamilton berättar.

Under deras vistelse i Garwhal utbröt pest i landet, så att en fjärdedel af befolkningen dog. Infödingarne strömmade då till makarne Hamiltons hydda för att få hjälp af dem, och nu följde en tid af det mest ansträngande arbete med att bringa alla dessa stackars människor någon lindring och hjälp, så långt de medicinska kunskaperna och de medförda europeiska läkemedlen räckte. Härunder smittades emellertid bägge makarne Hamilton af den fruktansvärda sjukdomen och lågo båda för döden, ehuru lyckligtvis ej samtidigt. För att fullt rekreera sig måste fru Hamilton sedermera lämna Indien och anlände sålunda hem till Sverige i början af år 1897.

Först ensam och sedan tillsammans med sin man, som hemkom 2 år senare, höll nu fru Hamilton ej mindre än 250 föredrag här i Sverige samt i Finland, Ryssland och England för att skaffa medel till fortsatt verksamhet i Indien.

Denna består numera uti att på allt vis, förnämligast genom upprättandet af industriskolor, söka skaffa litet dragligare lifsvillkor åt de fattigaste indierna — de, som endast förtjäna 7 å 8 kr. i månaden! De skolor, som för denna plans förverkligande af pastor Hamilton öppnats i Delhi och Hazil, ha omfattats med den största välvilja och det lifligaste intresse af både infödde och hvita och synas ha en vacker framtid för sig, om de kunna uppehållas. I nämnda skolor undervisas f. n. ej mindre än 75 gossar i såväl kroppsarbete

som läsning, skrifning och räkning samt i den kristna religionen.

Fru Hamilton vistas ännu här i Sverige för att genom föredrag och utställningar samla medel till verksamheten i Indien, hvilken alltjämt kräver ekonomiskt understöd, men strax efter jul vänder hon åter till sin man för att vid hans sida dela arbetet för det ädla mål, de satt sig före.

Före sin afresa har nu emellertid fru Hamilton anordnat en »indisk utställning» i Stockholm, hvars inkomst helt och hållet är afsedd för de dryga utgifter, som äro förbundna med verksamheten i den fjärran östern. Utställningen är inrymd i den enväningsbyggnad vid Regeringsgatan, där Dagens Nyheter förr hade sitt huvudkontor, och är väl värd att ses. En afdelning är inredd som ett orientalistiskt rum, med praktfulla leopardskinn på golvet, brokiga väfnader på bänkarne och handmålade eller väfda draperier i fantastiska indiska mönster på väggarne. Dyrbara vapen, husgeråd och underligt formade afgudabilder, rikt inlagda prydnadspjäser tilldraga sig öfverallt ens uppmärksamhet. Ej minst intressanta och effektfulla äro de så kallade multana-arbeten i mässing med färgrik och stark emaljering.

Våra bilder från utställningen ge ett litet begrepp om denna orientalistiska interiör. Den mörkhyade hinduen, som på den mindre bilden med välbehag suger sin vattenpipa, heter Gadju Daniel Sewak och var den förste inföding, som lät sig omvändas i Garwhal. Han har allt sedan den stunden varit i makarne Hamiltons tjänst.

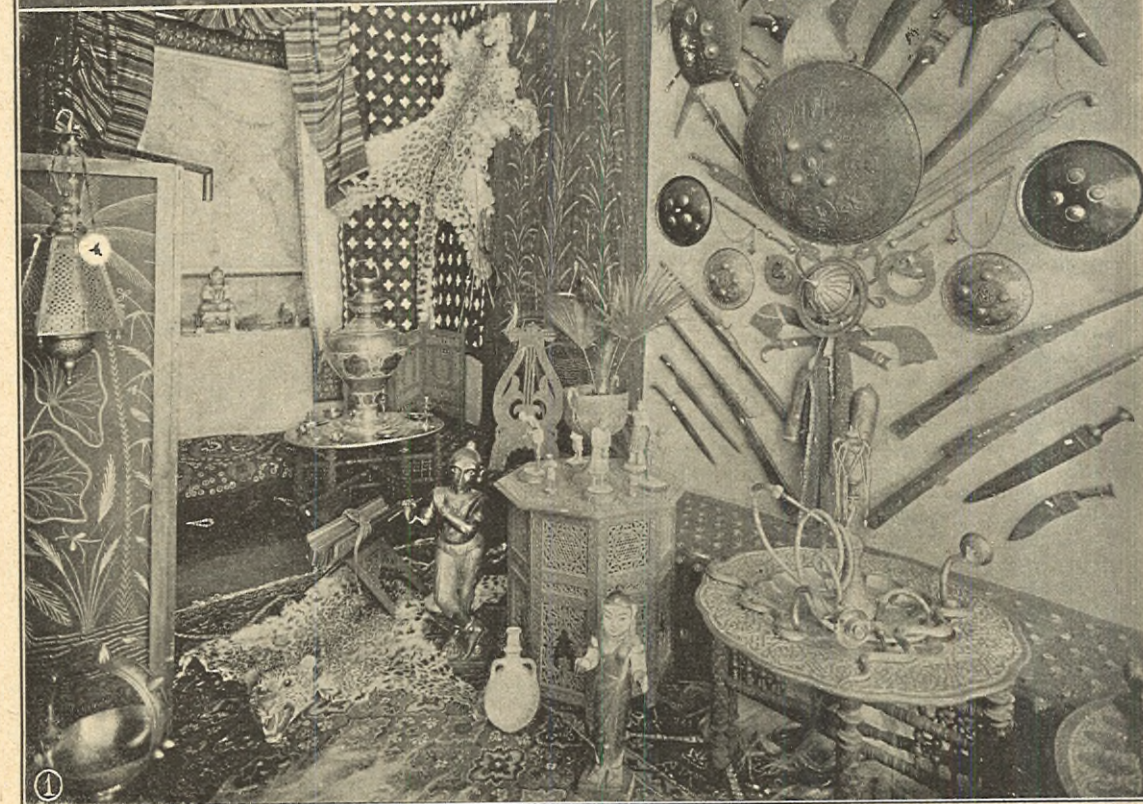
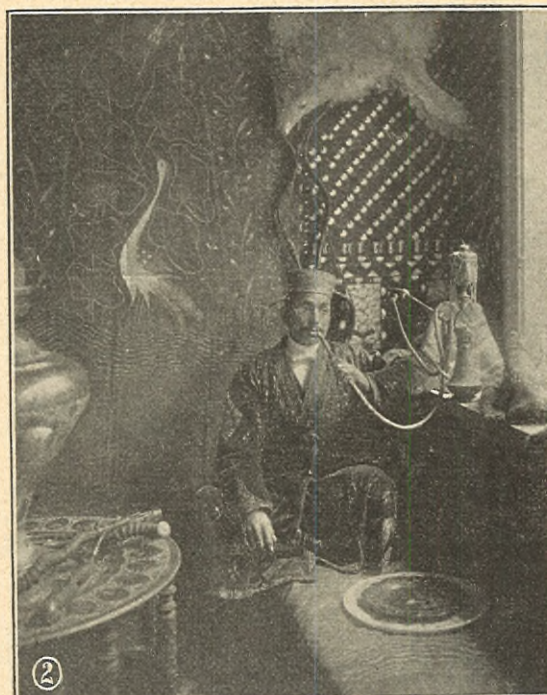

FRU HAMILTON I INDISK DRÄKT.

Utställningen har varit lifligt uppmärksammas under den vecka den redan pågått, och förtjänar att allt fortfarande blifva det lika mycket för det intresse den i och för sig bjuder, som det vackra ändamål, hvartill inkomsten af försäljningen är afsedd.

Andra upplagan af »Frändskaps Lag»,

JOHAN NORDLINGS för några veckor sedan på Nilsson & Berglings förlag utgifna nya bok, är nu under tryckning och distribueras inom de närmaste dagarne från förläggarne. Ur kritikens talrika välvilliga omdömen — i hvilka uttryck sådana som: »en bok för hemmen», »en hemmets diktare» äro alltjämt återkommande — meddelas några utdrag sid. 767 i detta nummers annonsafdelning, till hvilka härmed hänvisas.

FRÅN INDISKA UTSTÄLLNINGEN I STOCKHOLM. FOTO FÖR IDUN AF A. BLOMBERG. 1. INTERIÖR AF ETT INDISKT GEMAK. 2. DEN VID UTSTÄLLNINGEN ANSTÄLLDE HINDUEN GADJU DANIEL SEWAK.

UR DAGSKRÖNIKAN.

EN KVINNA ADJUNGERAD I LÄROVERKS-KOMMITTÉN. En för en kvinna ny och remarkabel utmärkelse har vederfarits föreståndarinnan för Djursholms samskola fröken Gerda von Friesen, i det k. m:t förordnat henne att såsom sakkunnig biträda läroverkskommittén för utredning af vissa frågor rörande allmänna läroverken vid behandling af frågan om samskolor.

GERDA VON FRIESEN.

Fröken von Friesen är född den 1 januari 1859 i Hökhufvuds prostgård, Stockholms län, och utexaminerades från Högre lärarinneseminarium våren 1880. Föreståndarinnan för Norrköpings nya läroverk för flickor 1880—1896, är hon sedan 1896 föreståndarinnan för samskolan i Djursholm, där hon gjort sig allmänt uppskattad och afhållen.

*

EN BEKANT STOCKHOLMARE har skattat åt förgängelsen, då efter några veckors svår sjukdom härstades den 15 dennes afled notarius publicus, vice häradshövding Sven Gerhard Wessberg, i en ålder af omkring 67 1/2 år.

SVEN WESSBERG.

Efter att ha suttit ting och fått sin häradshövdingstitel tjänstgjorde Wessberg såsom notarie i Svea hofrätt, då han i juni 1862 erhöi förordnande såsom notarius publicus, en befattning hvars innehafvare han blef i feb. 1864 och som han alltså i närmare 40 år upprätthållit. Men med sin ovanliga arbetsförmåga och okuffiga energi har han dessutom räckt till för en mängd olikartade göromål, för hvilka hans skicklighet, ordningssinne och snabbhet i arbetet tagits i anspråk, särskildt inom af-färsvärlden. Såväl på grund här af som för sitt lifliga lynne, sitt öppna och hurtiga väsen hade han blifvit i bästa mening populär, och mycket vidsträckt är den vänkrets, som nu delar de anhörigas saknad efter den på visst sätt originelle, men redbare och väfnaste mannen. Närmast sörjes han af maka, född Lindgren, en dotter af den lärde orientalist, kyrkoherden i Tierp prof. H. G. Lindgren, samt tre söner och fyra döttrar.

*

SÄLLSKAPET BARNAVÅRDS anstalt för utbildning af barnavårdarinnor (se härom närmare Gerda Meyersons uppsats i Idun n:r 42) öppnades den 15 i denna månad och enligt annons i dagens nummer mottagas anmälningar om elever af föreståndarinnan, Folkungagatan 93. Kursen varar fyra månader och för undervisning och mat betalas 30 kr. i månaden.

*

DAMSÄLLSKAPET IRIS i Göteborg, som nu räknar 250 medlemmar, hade sitt första höst-samkväm den 13 nov. å Göteborgs börs. Ett stort antal af medlemmarna hade infunnit sig. Det omväxlande programmet bjöd på hälsningstal, te-servering, pianosaker af Kjerulf och Mendelssohn, solosång och duetter af Lange-Müller, Schumann, Rebér, Hallström, Rubinstein, Agathe Backer, deklamation af Tegnér's storslagna poem vid svenska akademiens 50-års fest. En vacker utställning var anordnad af fröknarna Ida Törnström och Hulda Hedenborg. Den förstnämnda exponerade porträtter, landskap, blomsterstycken, fina crayonteckningar och intressanta »ex libris» (hennes specialitet par préférence!) Den senare visade ett charmant och vällyckadt porträtt i grisaille-akvarell af landshövding Lagerbring och flera porcelinsmålningar, hvaribland en lotstyp (antagligen kopia efter Anker) särskildt ädrog sig kändnans beröm. Till diskussionsämne för december-samkvämet valdes »Den bildade kvinnans inflytande på dryckenskapen». Detta aktuella ämne tål nog att dryftas bland alla klasser; lycklig den, vare sig man eller kvinna, som kan smida den

andens häfstång, som skall kunna råda bot för vårt lands största och mäktigaste fiende — dryckenskapslasten! — Det innehållsrika samkvämet afslöts vid 1/2 10 tiden.

ANNA KOCKUM.

Glöm ej

att i god tid insända Eder anmälan till
Hela Sveriges Nyårsönskningslista.

Se närmare härom i Idun n:r 46!

EN SOMMARKOMEDI. I 4 AKTER
OCH EN SLUTTABLÅ. AF R. E.

I.

TVÅ MEDICINARE möttes på gatan en dag fram på våren, den ene hette Eriksson, och den andre hette Johansson. De voro hyggliga och arbetsamma unge män, båda två, och deras första frågor gällde studier och tentamina.

»Nå,» sade kandidat Eriksson, sedan han försäkrat sig om, att han var en tentamen före den andra, »och du skall till A. i sommar?»

»Ser så ut,» sade kandidat Johansson ointresserat, »är just inte lifvad för det, men Bamberg blef ju sjuk, och så lofvade jag honom att ta det i stället. Det skall vara en tråkig plats, den där, litet folk, stillsamt folk, inte precis i min smak, som du vet...»

»Vänta med jämmern,» tröstade den andra, »kommer du väl dit och får dricka litet punsch om kvällarne med grosshandlarna från staden, och kamrern bjuder på segling i sin fina båt med sin fina dotter i fören, så tror jag, att du står dig, vän Johansson, om jag känner dig rätt.»

»Har du varit där?»

»Aldrig, men jag känner dem, som varit där. Kom särskildt ihåg det där, jag sade om dottern i fören; hon är ingen saga, utan hon finns och hjälper sin pappa på kontoret.»

»Tack för meddelandet; kontorsfröknar ser man hvar dag. Nu öfvergå vi till dina affärer: du skall till de öde skären, du lyckliga ost!»

»Jojo men, är du afundsjuk?»

»Inte utan, fast B. långt ifrån är mitt ideal för en västkustbadort. Den ligger nära mitt hem, och jag har varit där några dar hvarje sommar, jag varit hemma. Alltid samma flicka på bryggan, alltid samma feta fruar på soffan utanför societets-huset; det är, som om tiden stod stilla där.»

»Det skall bli hviltsamt för mig, som pluggat så mycket på sista tiden,» sade kandidat Eriksson med en känsla af medlidande med sin egen ansträngda person.

»Hvila blir väl det minsta du kommer att göra, bror lille,» fortsatte kandidat Johansson. »Där är folk ute och seglar hela dagen, och tror du, att de låta dig sitta i fred på landbacken, så misstar du dig. Inte är du vacker, förlåt, men nog tror jag, de hålla tillgodo med att ha dig i båtarna, lita på det. Där finns en rad med svarthåriga systrar, som bott där sedan sitt första år, tror jag, ganska vackra förresten, i synnerhet den mellersta, men hon är också svårast, skall jag tala om på förhand, gnällig och bortskämd som en elak barnunge, inbillar jag mig. Näja, du får se hela raden, bara du stiger i land; stå de inte på bryggan, när du kommer, så tror jag, att du skall få fem krisch af mig!»

»Tack, du är alltid frikostig, det kan bli bra att ha dem fram på hösten; nu går jag och äter,» sade kandidat Eriksson och försvann på en sidogata.

II.

Doktor Johansson pustade som en ångvält och torkade med skjortärmen svetten ur pannan. Tre timmar i sträck hade han masserat barn med sneda ryggar, herrar med öfverflödigt fetma; nu tyckte han, att det kunde vara nog. Men utanför väntade en gammal fröken med stela leder, och ännu hägrade befrielsens timme i fjärran. Det enda, som uppehöll hans mod, när det så här led fram mot middagen, var tanken på någon planerad segeltur, som skulle gå af stapeln på eftermiddagen. Blotta utsikten att få inmundiga havets friska brisar sporrade hans kraft och gjorde, att de sista patienterna vanligen finga den drygaste andelen af hvad hans hårda händer förmådde åstadkomma. Den gamla fröken riktigt skrek i dag, så tog han i.

HYLIN'S
Lanolin-Glycerin-Tvål

i stänger.

Mild och välgörande för huden.

Hylln & Co:s F. A. B.
Stockholm.

»Hvad har det varit i doktorn, som så hand-terer en stackare,» kved hon, men det hade ingen verkan, medicine kandidat Johansson knådade på under tystnad, och när tiden var ute, voro både han och hans offer nöjda och tillintetgjorda.

Några timmar senare såg man doktor Johansson m. fl. ila nedåt bryggan; kamrern bjöd på segling och han hade badortens finaste båt. Det blef en härlig färd, lagom vind och trefligt folk. Det lektes och sjöngs och skämtades, och ingen var vid dåligt lynne. Den gladaste af alla var kanske båtvärdinnan, kamrerns söta dotter, som hela förmiddagen hjälpt sin pappa att skriva. Hon njöt så gränslöst, när hon kom ut så här, långt från det heta kamrerarekontoret, bort från de dödfödda siffrorna. Alla voro så upptagna med att roa sig själfva och hvarandra, att endast de, som skötte seglen, hade märkt att vinden mojnade af. Plötsligt kommo alla underfund med, att man låg så godt som stilla. Det var ett farligt spektakel! Det blef rop och beskärmsel utan ände, och så togos årona fram, och man fick ödmjuka sig till att paddlande vända hem.

Men hvad gjorde det, nu gällde att försöka göra det riktigt trefligt för hvarandra. Och så togo lekarne dubbel fart, och näsdukarne flögo från reling till reling, stundom förirrande sig ut på det blanka vattnet, och alla, som hade röst, ålades strängeligen att sjunga. Kamrersfröken, som alltid var ofantligt svårbedd, sjöng igenom hela sin repertoar; alla kände sig så medgörliga till mods denna vackra eftermiddag. Och när det led frampå kvällen, och hvarje liten bris, som gått till hvila i vattnets spegel, låg obruten framför båten, då gjorde doktor Johansson hvad han aldrig förr i sitt lif gjort: han stämde upp en sång, en lång sång till månen, naturligtvis på egen melodi. Det blef ett jubel utan ände, och fast det hyllade föremålet mycket väl förstod, att det ej var beundran, som framkallade applåderna, så tyckte han ändå, att det var en skön stund, ty han kände, att han gjort människorna glada. Tiden flög, och när man efter fyra timmars rodd lade till vid bryggan, kom man öfverens om, att det varit en obeskrifligt härlig färd, och att den gått förfärligt fort — tiden, menade man.

Detta var en eftermiddag under högsommaren på den lilla badorten A. vid ostkusten.

III.

Nu hände det sig, att ungefär samma eftermiddag vid ungefär samma tid vandrade ett sällskap ljusklädda damer och herrar nedåt stranden på den lilla badorten B. vid västkusten. Under skämt och glam stego de i en stor däckad båt och lade ut mellan öde holmar och glittrande skär. Vinden var god, och när vattnet blef vidare, flög man fram. Det var ej utan, att ett par af damerna tyckte, det gick väl fort. »Men doktor Eriksson är ju så säker,» sade de till hvarandra. Medicine kandidat Eriksson satt vid rodet och såg ut som en hel kung. Han kände sig alltid så stolt, när han satt så där och styrde ut öfver hafvet med en mängd sorglösa människor ombord. Han tyckte det låg en sådan makt i detta, att för några stunder hålla alla dessa lif i sin hand, så att säga. Han visste ju, att gjorde han en enda liten felvändning, skulle båten kantra, och han visste, att alla litade på honom. Han njöt så, att han nästan glömde att tala. Men rundt omkring honom surrade pratet som hundra glada syror, och skrattet klingade i alla tonarter. Ingen skrattade så mycket och så friskt som en flicka med svart hår och ljusa ögon: det var så smittande, att själfva doktorn vid rodet till slut måste stämma in. Men han fick snart mycket att tänka på, vinden friskade mer och mer i, och det gällde att se upp, ty den, som skötte seglen, var ganska ovan. Ett och annat stänk slog öfver relingen och kittlade

Sveriges äldsta affär inom Kautschukstämpelbranschen är John Fröberg's i Fin-spong, hvadan dylika Stämp-lar där erhållas bäst och billigast, likaså Visitkort, Si-gill, Korta varor m. m.
Illustr. priskur. gratis, ej franko.

FOLKSKOLELÄRARINNAN. Ingnid några kvällar å rad vanlig grönsåpa, tills huden börjar bli inflammerad, röd och fjällande. Pudra därefter flitigt under fjällningen med vanligt potatis-mjöl.

MALIN. 1) Efter all sannolikhet humbug, liksom alla dylika medel, hvilka i annonsafdelningarna utbjudas som ofelbara och verksamma vid så godt som alla åkommor. 2) Ni kan få dylik behandling vid S. o. kholms allmänna elektricitetsinrättning. Svartmangatan 9.

ARMIDA. Die ei torde ej kunna hafva någon dylik inverkan. För att emellertid i öfrigt kunna gifva er råd, fordras naturligtvis en fullständig undersökning, ty orsakerna kunna vara af flere olika slag.

DOKTORN'S LULLI. Ni kan vända er till prof. John Berg i Stockholm. För vår del tro vi dock, att ni ej behöfver en dylik operatör, äfven om den skulle kunna utföras, hvilket vi ej känna.

H.-A. Sådana medel finnas blott i allmänhetens föreställningar.

LOVA. Dessa symptom kunna bero på underlivslidande (katarr) eller va beroende på någon inre orsak t. ex. blodbrist. Undersökning af läkare kan afgöra orsaken.

EN BEKYMRAD. I så fall helt säkert någon inre orsak, som ej behandlats eller i alla händelser ej undanröjts genom b. h. n. l. n. g. Jämte svaret till Kajsa S. i n. r. 8.

FRÅGVIS. 1) Nej, inga säkra medel, men ni bör dagligen tvätta med sp. i (eau de cologne, konak ell. dyl.) o. h.

efteråt ingnida litet borvaslin. 2) Vanlig blandad föda och rikligt med mjölk. 3) Det förlänger akten. 4) Ej skadligt i små kvantiteter.

KPR. Se svar till 23-åriga Anna T. i n. r. 3.

LISS. Dylika fall lämpa sig naturligtvis ej för denna a. delning. Emellertid — nog torde ni väl jämte lokal behöfva äfven behöfva allmänstä. kan de b. h. d. l. n. g. — A. t. d. e. n. m. d. i med let skulle ha någon menlig inverkan i antydd riktning, tro vi knappast.

HJÄLP. EHOFFVANDE. Från hvilket Stockholmsapotek som häst kan ni gratis erhålla »Förteckning öfver medlemmarna i Stockholms läkareförening», och där finner ni också de önskade upplysningarna.

26-ÅRIG FLICKA. Gurgla er 3-4 gånger dagligen en längre tid med ljumt saltvatten (en tesked salt till ett dricksglas). Drink hvarje morgon, strax ni vaknar. ett dricksglas varmt (40 gr.) Emservat e.

MÅNGÅRIG PRINUMERANT. 1) För denna susning torde knappast något vara att göra. 2) Försök den behandling, som angifves i svaret till Ung flicka 1) i n. r. 8.

INGRID. Några speciella föreskrifter kunna vi ej gifva er här vid lag. Behandlingen i sin helhet skall gå ut på nervsystemets stärkande.

SNART SVAR. 1) Helt säkert. 2) Bäst vore väl hushållsgöromål. Lärareverksamhet passar nog ej alls. 3) Ja, den sist nämnde, som 4) nog också kan gifva er ansvaret på dylik anstalt; snolikt är behandlingen på d. l. k. nölvändig.

ANNE-MARIE. Se svaret till Bertha L. — 2) i n. r. 7. Jämn, ej tröttande, sysselsätt in; önskvärd.

COLUMBO. Har ingen annan verkau (eller biverk) än lät st. pp. nde, möjligen d. r. j. m. t. e. a. p. t. i. k. a. n. d. e.

D. r. — d.

Prenumerera på
Iduns Modetidning

FRÅGOR

ENHVAR af Iduns läsarinna äger att å denna afdelning framtälla förfrågningar rörande husliga eller andra angelägenheter till besvarande af läsekreten. Åro frågorna af den art, att de rätteligen hör hemma i annonsafdelningen, intagas de dock icke.

N. r. 720. Undertecknad, som lider mycket af hastigt påkommande sugning i mage och bröst, samt därtill svår yrsel, frågar om någon vet någon huskur d. r. f. o. r. ?

Nina.

N. r. 721. Kan någon säga mig, hur jag skall borttaga fläckar på kulört sammet?

S.-a.

N. r. 722. Hvad bör jag göra för att bli af med vårtor?

Rådlös.

N. r. 723. Hvar bör en flicka, som önskar att komma utrikes, vända sig för att erhålla plats?

K. J. 73.

N. r. 724. Finnes det någon samling dansmelodier och låtar, som särskildt lämpa sig för handklavér?

Lilla kisse.

N. r. 725. Hvar finnes det trefliga läroböcker i sällskapspelet »Sveriges städer» att få köpa?

Ragnhild.

N. r. 726. Kan någon upplysa mig om

bästa sättet att å blekt linne borttaga mögelläckar?

Bekymrad husmoder.

N. r. 727. Hur bör jag märka duktyg och linne till min utstyrel? Skall jag använda initialerna till mitt flicknamn eller till min fästmans och mitt tillnamn?

N.

N. r. 728. En flicka, som måst försörja sig med kontorsgöromål och ej har aning om matlagingskonst m. m., ber om anvisning på någon bok, genom hvilken man åtminstone teoretiskt kan inhämta de bästa råden för hemmets skötande och lagandet af enkel, men god husmanskost. Finnas »Iduns matsedlar» att få köpa särskildt?

Mot förmodan gift.

SVAR

ENHVAR af Iduns läsarinna uppmanas lyftigt att till inbördes nytta i mån af förmåga besvara insända frågor. Svar, insändas till redaktionen, och angifes alltid tydligt nummer å den fråga de gälla. Åt de tre af våra läsarinna, som under årets lopp tillfyllstgörande besvarat det största antal frågor, komma vi som en uppmaning att vid dess slut uttala tre pris, hvardera bestående af 25 kronor. För en skuld bör en hv. r., som insänder, alltid underteckna med samma signatur.

N. r. 651 b. Åtten Bertelsköld har i verkligheten ej existerat.

Hamte.

N. r. 652. Se mitt svar n. r. 618.

Welleda.

N. r. 653. Man tager lämpligen 1 a 2 vinglas af saften 3 gånger dagligen, omkring 1 timma före måltiden. Härmed kan man fortfara under 1 års tid.

Welleda.

N. r. 655. En sked honung morgon och afton är ett gammalt godt medel mot blåskatarr.

Kalmarbo.

— Köp Kuhnes bok »Den nya läkvetenskapen», läs den med eftertanke, och därest ni ej anser er kompetent att på egen hand behandla er efter densamma bör ni skriftligen med beskrivande af sjukdomen och bifogande af

No 4711
Eau de Cologne
(blå och gul etikett).
Den är den äkta, starkaste, varaktigaste, mest uppriskande och stärkande.
Försäljes af alla välsorterade parfymhandlare

helst nytagen fotograf; hänvända er till L. Kuhne, Leipzig, Floresplatz. Badkar för balfrotteringsbad (högt) och frotteringsbad (låg) finnes hos Ozarowsky till pris respektive 18 och 8 kr. Grahammjöl utmärkt från Gäfle Valskvarn. Ångbad erhålles på Sjukhemmet, på Gäd Hotel utmärkta ljusbad, i detta fall särskildt limpliga. Genom uthållig konsekvent behandling återvänder er hälsa säkrast genom denna kur.

Människovän.

— Se mitt svar till n. r. 629. Det är ett fullkomligt oskadligt, men mycket verksamt medel. Dock fordras ganska stor uthållighet, ty om ni snart tröttnar, hjälper det naturligtvis inte.

Hildegard.

N. r. 657. O—a erhåller bäst och säkrast svar på sina spörsmål genom att tillskrifva professor Cedersköld.

Karla Rönne.

N. r. 658. I nämnda bokhandel får ni säkert besked. Jag vill minnas, att en dylik afhandling utkommit i bokhandeln. Dess titel måste vara den samma, ni nämner eller »Förklaring öfver Mattei evangelium».

Welleda.

N. r. 659. Se mitt svar n. r. 270 i Idun n. r. 29 (760).

Welleda.

N. r. 659. Vore det icke allra enklast, att O—a med alla sina frågor vände sig direkt till någon läkare t. ex. Iduns. Bästa och tillförlitligaste svar finge hon då.

Karla Rönne.

Köp svart Siden!

Begär mönster af vårt garanterade solida siden från 90 öre till 13 kronor pr meter.

Specialitet: Nyaste sidentyger för brud-, sällskaps- och promenadtoiletter, äfven kulörta och hvita.

Vi sälja i Sverige direkt till privata och sända de utvalda sidentygerna tullfritt och franko till bo-staden.

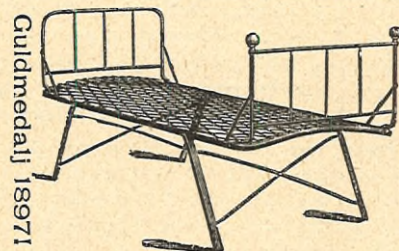
Schweizer & Co, Luzern (Schweiz).

Siden-Export.

“SIRIUS”
(original)
KAMIN
är fortfarande oöfverträffad. Säljes till lägsta pris i
A. OBELINS Velociped- & Kaminaffär.
Samma hus som Vasa-teatern Stockholm.
OBS! Fotogén-kaminer, bästa sort!

Radhes
Hushållsanjovis
alltjämt oöfverträffad, rekommenderas åt kännare af verkligt god och fin anjovis
En delikatess är äfven
Fyrtornets Kaviar.
Fyrtornets Konserver
af alla slag rekommenderas.

Brages räntor för delaktiga.
Ingen förvaltnings afgift.
Isif
Hufvudkontor
12 Kungsträdgårdsg.
Stockholm.

Guldmedalj 18971

3,000 st. realiseras!

REX är den för sitt pris bästa jernsäng som finnes. Lätt och stark med ram af 25 mm. stålör och med botten af fjädrande stålstrådsflätning och spiraler. Storlek 190x75 cm. Erbjuder bekväm bädd. Kräfter ringa sängkläder. Iöppfallbar. Synnerligen lämplig för sommarställen, gäststrum, hoteller, badorter, som domestikäng etc. — Sändes fraktfritt till hvarje direkt järnvägs- eller ångbåtsstation i Sverige mot förut insänd likvid.

Priset för Rex 1 (som illustr.) Kr. 16.50.

» Rex 2 (utan messingsornament och med lägre gafflar, eljest lika) » 13.—

Återtages, om ej till belåtenhet.

Stockholms Järnmöbelfabrik Stockholm.

Senaste nyheter
af
Kapp- och Promenaddräktstyger
för säsongen finnas i lager hos
Ernst Hurlin.
NORRBRÖ, STOCKHOLM.

D. J. ELGÉRUS
Fabriks- & Handels-Aktiebolag, Örebro.
Färgeri & Kemisk Tvättanstalt
för Dam- & Herr-Garderoben.
Filial Stockholm Klarabergsgatan 58.
Telefon Allm. 7941.

Erik Plate & Co, Göteborg,
Skosvärta
för Box Calf.
är oöfverträffad.
Pris Kr. 7,50 pr dussin.
Återförsäljare antagas.

Hvad småttingarna kunna gifva i juiklapp?
Alla slags lätta, praktiska, vackra små tthingar (fr 25 öre) kunna rekvireras från Kindergarten, Kommandörsgatan 25, STOCKHOLM.
OBS! Nya modeller! Endast till landsorten.

Smycken
med briljanter, pärlor och kulörta stenar
modernast, solidast, billigast, i pris från 1 kr. till 15 000 kr. hos
K. Anderson,
Hofjuvelerare,
1 Jakobstorg 1.
STOCKHOLM

Välsittande
REFORMLIF.
OBS! Icke fabriksydd utan förfärdigade efter noggrann mått-tagning och profning.
MARIA KJELLBORG,
Narvavägen 24, öfver gården 1 tr.
Tel. Öste malm 3917.
(För detta Fru Hilma Jonssons affär.)
Se vidare annonsen för den 30 mars d. å.

Lampskärmar,
vackra, till billigt pris. Gamla ställningar omklädas. Mästersamuelsgatan 42.
Elever mottagas fortfarande i Örebro Väfskola.
NINA von ENGSTRÖM.

Örebro

Half-öres Kransar

rekommenderas.

MEXIKANSKA SEDER. DESS KVINNOR, GIFTERMÅL OCH HEMLIF.

Den mexikanska kvinnan skiljer sig från sina anglosaxiska och germanska sysstrar genom frånvaron af den praktiska intelligens, som vanligtvis uppenbarar sig uti de mer eller mindre distinguerade anletsdragen hos de sistnämnda. Mexikanskans skönhet är mer en yttre än en inre; hennes ansiktsform bär prägeln utaf en blandning mellan den grekiska typens renhet och den romerskas yppighet och afrundning. Denna rent typiska skönhet är nästan universell bland mexikanskorna och påträffas bland arbeterskor och fiskmänglerskor lika helgjuten, som bland sinoritorna af den öfre samhällsklassen. Deras hår är svart som natten och så ymnigt att hos flertalet dess mjuka, sammetslena lockar falla i vågor nedom midjan. Också är mexikanskan mycket stolt öfver sitt hår och använder betydlig tid på och omtanke om dess vård. Hvarje dag badar hon det i de offentliga bad, som finnas i de flesta städerna, och går hem med håret löst nedfallande som ett nät ikring henne.

Denna sed att låta håret i frigjorda vågor falla ned öfver ryggen och axlar är allmän i hela Mexiko och delas af kvinnorna af alla samhällsklasser.

Mexikanskans ögon, ehuru saknande kulturkvinnans uttryck af intelligens o. andlig frihet, äga icke desto mindre i sitt slag behag, som den andra kanske saknar. De äro stora, mörka — oftast svarta — och känslofulla, strålände med den dämpade glöd, som tyckes draga sin näring från ett sällsamt obestämbart djup, hvilket gifver ett uttryck af blygsamhet och oskuld, blandadt med ömhet och beslöjad lidelse. Mexikanskans utseende i sin helhet antyder naturbarnet, till större delen ännu oberördt af de högre och kraftigare lufs-pulser, hvilka, på samma gång de kunna framkalla strid och smärta, egoism och själsskyla, också lämna rum för utvecklandet af det djupare och klarare lufs-medvetandet, som i normal fall är karaktäristiskt hos kulturkvinnan.

Betraktadt genom europeiska glasögon förefaller det, som läge det något slafviskt i mexikanskans sociala lif. Ingen flicka af god familj i Mexico skulle tillåta sig att gå tvärs öfver gatan utan eskort. Gående, åkande eller ridande, den mexikanska flickan befinner sig alltid under det obevekliga beskyddet af någon familjemedlem, en syster, moder, eller i vanligaste fall en gammal hiskligt ful tant, iklädd en svart sjal med en öfver hufvudet kastad kapuschong, under hvilken man upptäcker tvänne ögon glänsande som ett par eldkol i natten och stadda i ett ständigt spejande efter något manligt föremål, som möjligtvis kunde hota den unga sinoritans sinnesro.

Uti hemmet är den ogifta mexikanska damen ytterst blygsam och tillbakadragen. Etiketten förbjuder på det

Stomatol-Tvål

beredd af de finaste oljor, är till följd af sin stora Stomatolhalt an gensägelse den bästa i haredeln förekommande tvålsort för hudens rationella vård. (B)

strängaste en ungmö att emottaga besök af en herre. Rendezvous' kärleksbiljetter, mänsken-promenader och idylliskt-romantiska samkväm äro episoder, okända i hennes enkla tillvaro som flicka. Hon uppfostras under strängaste disciplin och är ej ett ögonblick lämnad ur sikte af sin duenna. Häraf följer att hon är i saknad af den sociala och andliga självständighet, som utmärker kvinnan af anglosaxisk eller germanisk stam.

Sinoritna hinner till mognad mycket fortare än kvinnan i gamla världen. I fysisk utveckling motsvarar hon vid sitt trettonde år europeiskan vid hennes tjugonde, och den bergerliga lagen medgifver äktenskap vid fyllda 13 år. I sitt 24:de har hon redan lämnat sitt lufs högsommar bakom sig och är en gammal mö, ännu innan hon hunnit sitt 30:de. Mexikanskan åldras mycket snabbt och de gifta kvinnorna visa vid deras 35 år den fetma och tröghet, som hos våra kvinnor framträder först i mycket senare år. Ytterst sällan ser man gråhåriga fruar här, kanske därför att de åldras och dö, innan håret haft tid att gråna.

De mexikanska giftermålen arrangeras i allmänhet af föräldrarna, ofta utan

att äfven kontrahenterna blifvit tillfrågade i saken. Fästmöskapet i Mexiko är i det hela taget ett tomt, meningslöst ord, som saknar hvarje tillstymmelse af gamla världens romantik. Mera träffande än om något annat land kan det sägas, att i Mexiko äktenskapet är ett lotteri. Om kärleken skall hafva ett ord med i laget måste hon stå färdig som på beställning, och göra sitt inträde vid första mötet. Ty den mexikanska etiketten medgifver ej någon gradvis utveckling af den ömma lågan genom personlig bekantskap. Den unge mannen gör sitt val utan att förut haft tillfälle att utbyta ett enda ord med sin utkorade, och sätet hvar på han delgifver henne den ljufva hemligheten är mycket originellt. Iförd sina högtidskläder, hvilka bestå af gula läderbyxor, hvors utslor äro prydda med dubbla rader af glänsande silfverknappar, blankläderstövlar på föterna, och tätt åtsittande jacka, om lifvet prydd med band, metallknappar och rosetter, samt på hufvudet en väldig sombrero, stor som en japnesisk parasoll, begifver han sig till det hus, där hans dulcinea har sitt hemvist, fattar posten utanför på gatan och inväntar med stoisk beslutsamhet sitt öde. Två timmar därefter han i denna position, med ögonen oafsläppligt fästade på det fönster, från hvilket han skall emottaga det afgörande tecknet. Om det senare ej uppenbarar sig första dagen, återkommer han dagen därefter och den följande nästföljande, dag efter dag, natt efter natt, tills familjens hufvud, hvass dotter utgör föremålet för uppräksamheten, hunnit förvissa sig om äktenskapskandidatens finansiella och ekonomiska ställning. Om de underättelser som vinnas i denna riktning äro i föräldrarnes ögon tillfredsällande, framträder

Äkta Ramie-Underkläder.

Herr-Tröjor, tunna	storlek	4	5	6	7
pr styk 2: 50	3:	3:	5:	4:	—
Herr-Tröjor, medeltjocka	pr styk 3:	3:	75	4:	50
Herr-Kalsonger, medeltjocka	pr par 4:	4:	50	5:	50
Herr-Skjortor, tunna	pr styk 4:	4:	50	5:	50
Herr-Skjortor, medeltjocka	pr styk 5:	5:	50	6:	50
Lahmans Herr-Tröjor,	storlek	4	5	6	7
pr styk 2: 75	3:	3:	50	4:	—
Lahmans Dam-Tröjor,	storlek	3	4	5	6
pr styk 1: 20	1: 30	1: 40	1: 50		

Österlund & Anderson,
4 St. Nygat. 4. 11 Hötorget 11.

omsider sinoritna till fönstret, öppnar saktat balkongdörrarna, och den unge mannen, hvass uppmärksamhet genom dessa gynnsamma lifstecken fördubblats, ser sina önskingars mål med en duenna på hvarje sida uppenbara sig för hans tjusta blickar på andra våningens balkong. Så långt på kärleksstråten hinner han emellertid ej, förrän han tantaljse-rats åtminstone för en vecka med att tjänstgöra som skiltvakt utanför sin kärleks citadell, och ännu för månader måste han fortsätta sin enformiga par-rad, innan man låter honom träda öfver husets tröskel. Denna melankoliska kurtis har fått namnet »björndansen» och hvarje tillbedare måste genomgå detta för en kolerisk mexikan verkligt beundransvärdt tålmodspref, innan han viner inträde i det förlöfvade landet. Hvad som gör profvet ännu allvarsammare är den osäkerhet, i hvilken den unge mannen under hela den lings tids-utdräkten befinner sig.

(Forts.)

Tandläkare Osc. Bohrn,
72 Drottninggatan 72.
Artificiella tänder. Plombering etc
Smärtförtagande medel vid operationer.
Hvårdagar 10-3; Helgdagar 10-11.
Allm. Tel. 48 73.

Tandläkare TOM von HALL.
Biblioteksgatan 12, 1.
Hvård 10-2 5-6. Helgd. 10-12.
Allm. tel. 58 48. Rkst. 606²

Tandläkare John V. Lindh-Hygrell,
17 Karlavägen 17. Allm tel. 1:0 57
Hörnet af Sturegatan och Karlavägen.

Tandläkare Emelie Larsson,
Regeringsgatan 37, 2 tr.
Rådfrågnings-tid 9-10, 1-2. Allm t. 1630⁵

Tandläkare Spöquist
6 Sturegatan 6, Stockholm.

Tandläkare G. W. Widfond
Drottningg. 74.
Artificiella tänder fr 2 kr. st., plombering
m. m. Rikst. 2754. Brunkeb. 21 90.

MIN nästa (ettåriga) kurs för damer i massage och sjukgymnastik börjar 1 okt. Nr 29 Regeringsgatan. Närmare genom prospekt. Ständig adress Saltsjöbaden. Dr Emil Kleen.

Doktor J. Arvedsons Kurs i Sjukgymnastik, Massage och Pedagogisk gymn. (friskgymnastik)
i hufvudsak lika med Gymnastiska Centralinstitutets kurs för kvinnliga elever.
Kursen är 2-årig med början 1 okt.
Upplysningar och prospekt genom doktor J. Arvedson, Stockholm

Ljusbad, Massage & Vattenbehandling, Ansiktsmassage — Manicure.
Dr Metzgers metod. — Heger mottagas.
Fru Emelie Hagelthorn.
Tel. Brunkeb. 784. Biblioteksgatan 12.

Doktor O. Wides Kurs i Massage, Sjuk- & Frisk-Gymnastik
notsvarande Gymn. Centralinstitutets kurs för kvinnliga elever. Upplysningar och prospekt genom Doktor O. Wide, Stockholm.

Hur skall man med liten kostnad och ringa risk få stor inkomst?
Där om gifves gratis anvisning till en hvar som sänder svar märkt "Försök en gång" under adr.:
S. GUNVALD ANDREASBYRÅ
Stockholm f v b

Rörstrands fabriks försäljningsmagasin och bosättningsaffär,
33 Drottninggatan 33.
Riks 56 34. Allm. 69 27.
Hörsta rabatt vid köp af serviser, glas, porslän, nysilfver, nickel, koppar och köksuppsättningar.

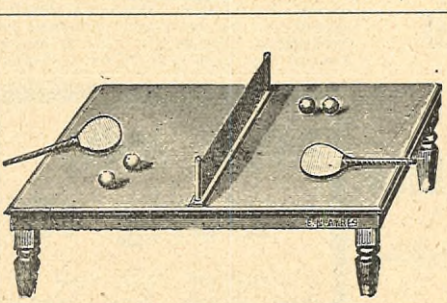
Olga Rinman Fotografi- och Blixtljusatelier,
Östra Hamngatan 44, Göteborg.
Beställning å förstorningar, afsedda för julen, torde insändas snarast möjligt.

A. Wilh. Lindbergs Pianoetablissemant.
Stockholms äldsta pianoaffär, etablerad år 1856.
26 Regeringsgatan, Sthlm.
Allm. telef. 59 88. Telegrafadr. Piano, Sthlm.
Lager af flyglar, pianon och orglar från in- och utlandets förmärsta fabriker.

Siden-blusar kr. 3: 80
till högre pris — 4 meter! — porto- och tullfritt. Prover omgående; likaså af svart, vitt och kulört »Henneberg-siden» från 65 öre till kr 16 60 pr meter.
G. Henneberg, Siden-Fabrikant (k. och k. höf.) Zürich.

En kvinnas chic
märkes icke endast på hennes toiletter utan äfven på hennes parfym. Därför begagna också alla våra vackra skådespelerskor *Crème, Foudre de riz* och *Savon à la Crème Simon*, som äro erkända öfver hela världen. Man bör alltid önska uppfinnarens namn, I. Simon.

"Ping Pong"
det så mycket omtyckta
Boros-Tennis Spelet
komplett i kartong kr. 7,50
JOSEPH LEJA, STOCKHOLM.

GEFLE MANUFAKTUR-AKT.-BOLAGS
Oblekta, Blekta och Färgade
VÄFNADE
försäljas i parti från kommissionärlaget i Stockholm hos **ADOLF BODELL**
Skyddsstämpel.

På världsutställningen i Paris 1900
voro ej de svenska preparaten DYNAMOL och STEFANOS utställda. Dynamol och Stefanos äro bättre och billigare än Mellins Food. Det utländska Mellins Food är nära dubbelt så dyrt som det svenska preparatet Dynamol, oaktadt det sistnämnda är för ändamålet lämpligare. Stefanos är till sin sammansättning lika Mellins Food men med den skillnaden att Stefanos är bättre samt 2 å 3 kr. billigare p kilo.
Dynamol och Stefanos finnas till salu i Hälsovännens affär samt å apotek. 1

M. ZADIGS
Essenze
Vera Violette
och
Ylang Ylang.
Försäljas i de flesta parfymeriaffärer.

Metallfabriksaktiebolaget
J. C. SPORRONG & Co
23 Regeringsgatan 23
STOCKHOLM
Itför: förgyllning, försilfring, förnickling samt renovering af antika och moderna metallarbeten

Fem ting att minnas, vid köp af möbler:
1:0. Pris.
2:0. Solidt och hållbart arbete.
3:0. Smakfull och treflig stil.
4:0. Salsmöbeln "Record" 1901, enastående.
5:0. Begär prisurant, ritningar och fotografier från
OSCAR EDV. EKELUNDS
Snickerifabriks-Aktiebolag,
Wirserum.
NEDERLAGET:
22 Birgerjarlsgratan 22, Stockholm.

Pellerin's Margarin
är bäst!

Sparkasseräkning

4 proc. ränta.
Nordiska Kreditbanken
1 Drottninggatan 1
Mynttorget 4 Drottninggatan 102
Hornsgatan 52.

Barnängens

antiseptiska
Vademecum-Tvål.

I hela världen

finnes icke något bättre samt för kökskäril och händer behagligare rengöringsmedel än **Lagermans Kraft-Skur-Pulver**. Köpes hos alla speccerister i riket.
Prisbelönt senast vid Världsutställningen i Paris 1900.

Glöm icke att
Mustads Taffelgrädd
är bästa och billigaste bordsmör.

Wilhelm Rieger

parfumeur,
Frankfurt a/M,
rekommenderar såsom specialiteter:
Genomskinnig kristalltvål
Erkänd den bästa och i bruket drygast af alla toilette-tvål.
Perles d'or.
Ny och fin parfym för näsduken.
Finnes i alla finare parfymaffärer.

Kvaliteten icke kvantiteten af järn frambringar nytt rikt blod.
Capsuloids

Det i följande rekommendation omtalade, utmärkte resultatet är framkalladt af det nya, rika blod, som är frambragt genom att taga endast 3 Capsuloids dagligen.

The Capsuloid Comp. 1901.
Undertecknad har i 2 år liit af ofta återkommande svimning-anfall, varit blek, utan aptit och har alltid känt sig trött. Jag tog då 3 Capsuloids dagligen och trots det jag endast har använt 2 oskar, har jag sedan icke haft ett enda svimningsanfall. Jag har fått en god kulör, en utmärkt aptit, har tilltagit 5 pd i vikt och den ständiga känsla af trötthet har öfvergift mig. Jag är 30 år gammal och har 2 barn. Köpenhamn, Nikolaigade 20, 4 tr.
Högaktningfullt **MARTHA LARSEN**.
Capsuloids erhållas å alla apotek å kr. 2,50 pr esk. Enda fabrik Capsuloid Company, 31 Snow Hill, London.

De bästa sidentygerna

Nyheter i största urval direkt från fabriken.

erhåller man af förstklassigt sidentyg som önskar ett godt, hållbart sidentyg, torde rekvrirera profver från den gamla välrenommerade **Sidenfirman** **E. Spinner & C:ie, Zürich** (förr J. Zürrers sidenfabrik).

Crème de Cholepalmine

utmärkt antiseptiskt hudmedel mot köll, säljes i tuber å 30 och 75 öre hos **Herrav Specereri-, Färg- och Parfymhandlande m. fl. samt å Apoteken.**

CARL BROMAN & C:o

Manufakturaffär och Damskrädderi
Lager af franska Siden- och Ylletyger.
34 Drottninggatan 34.
STOCKHOLM.

Malmö-Galoscher

med pompadourklaekar rekommenderas.

Clara Fabriks Stearinljus

Giftfria behandlingsmedel

å sår vinna bland vetenskapsmän allt större användning.
Med egenskapen att vid rätt användning och lämplig utspädning vara lika oskadligt som bakteriefritt vatten förenar fl. doktor P. Häkansson's fabrikat Salubrin egenskapen att vara antiseptiskt till att oskadliggöra både bakterier o h deras giftiga produkter. Det är därför användbart å friska sår af alla slag, insektstyg, tuber kulösa sår m. m. på samma gång som det är det lämpligaste medel att handhafvas af den stora allmänheten.
Salubrin tillhandahålles i parfym-, specceri- och färgaffär r. Partilager hos Geijer & Co, Stockholm.

Tidaholms Fantasmöbler

rikhalt. urval i fornord. stil. Fullst. rumsmöblemang utföras i alla olika variationer efter order. Mod. mönster för glödbämn. o. kollorering uppläggas, glödbämn verkstalles. Begär prisuppgifter från **Tidaholms Bruks Aktiebolag, Tidaholm.** (Försäljningsmag. Beridarebang. 27, Sthlm.)

Olaus Olssons Kolimport-Aktiebolag

etableradt i Stockholm 1880.

1:a Anthracit.

Hushållskol. Cokes. Briketter.

JOH. LUNDSTRÖM & C:o.

Stenkol, Cokes Anthracit

Carré-Briketter.

Rikt	Kontor:	A. Tel.
4 27	22 Skeppsbron 22	22 88
22 20	5 Strandvägen 5	60 19
20 12	1 Parmmätaregatan 1	61 98

Hernösands Ensk. Bank

Kungsträdgårdsgatan 16.
Sparkasseräkning — Kassafack
från 15 kronor för år.
Värdehandlingar mottagas till förvaring och förvaltning af **Notariatsafdelningen**.

Hållbaraste äro

Akta Ryska Galoscher

Petersburgs-fabrikatet

Obs! Röda triangeln med årtale 1860.
Utan densamma icke äkta ryska fabrikatet.
Partiförsäljare:
Galoschimportbolaget, Stockholm.

Rättsviks Touristhoteller

öppna hela året.
Ombyte af vistelseort, frisk luft, är helsa, kraft o. energi.
Komfortabla anordningar efter olika årstider.
Pen-sionspris, incl. rum, vivre elektrisk belysning Kr. 42, 46, 52 per vecka.
Beställningar ske medelst post eller telefon: **Rättsvik WILHELMINA WAHLGREN.**

MARIENBADER REDUKTIONSPILLER

af **D: SCHINDLER BARNAY**

kyssont ead, oliverikare vid Kronprins Rudolf stiftelsen Beståndsdolar

Sparkasseräkning

Räntegodtgörelse $4\frac{1}{2}$ proc.
Aktiebolaget
Stockholms Diskontobank
Hufvudkontor: **REGERICNS G. 1**
Afdelningskontor: **HÖTORGET 8**

Bankaktiebolaget
Stockholm—Öfre Norrland,
Drottninggatan 6.
Hushållräkning 4 %.
Kassafack till 15, 20, 25 kronor.

Göteborgs Enskilda Bank

Brunkebergstorg 12.
Sparkasseränta 4 proc.

Inteckningsbolaget.

Högsta depositionsränta..... $4\frac{1}{2}$ %
Kapitalräkningsränta $4\frac{1}{2}$ %
Sparkasseränta (vid afdelningskontoret) 4 %

Sydsvenska Kredit-Aktie-Bolaget,

Stockholm, 17 Fredsgatan 17.
Afdelningskontor Götg. 31.
(Fonder kr. 4,440,000)

Deposition $4\frac{1}{2}$ %
Kapitalräkning $4\frac{1}{2}$ %
Sparkasseräkning --- 4 %
Upp- & Afskrifning --- 2 %
Kassafack å 15, 20 och 25 kr.

Det bästa hvetemjöllet

MALMÖ BEST PATENT
Malmö Stora Walsqvam

DAM SPELET

Säsongsens spel.
Spelas öfver hela landet. Pris 2 kr.
Till salu öfverallt.
Wahlström & Widstrands förlag,
Stockholm.

Högstedt & C:o

32 Regeringsgatan 32
— Stockholm —
Specialitet:
Bordeaux- & Bourgogne-viner
Billiga priser.

KNEIPP BADEN.

vid Norrköping.
Kurort. Vattenbehandling m. m. Öppen året om.